

SJÓMANNADAGSBLAÐ GRINDAVÍKUR 1993

SPARISJÓÐURINN Í KEFLAVÍK GRINDAVÍKURÚTIBÚ

Víkurbraut 62, 240 Grindavík, Sími 92-68733, Fax 92-68507

*Grindvíkingar róið á heimamið verslið
við ykkar eigin Sparisjóð*

Afgreiðslutími:
Mánudaga- föstudaga
kl. 9.15 - 12.15
12.45 - 16.00

Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum
hamingu- og heilla-
óskir á sjómannadaginn

*Sendum sjómönum, fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum hamingu- og
heillaóskir á sjómannadaginn.*

HÓPSNES HF.
Verbraut 3

EFNISYFIRLIT

Hugleiðing á sjómannadegi <i>Bjarni Kr. Grímsson fiskimálastjóri</i>	6-7	Um borð hjá Frönsurum <i>Ólafur Rúnar Þorvarðarson</i>	32-33
Par lá menning undir steini <i>Gísli Sigurðsson íslenskufr.</i>	9-12	Hafnargerð i Grindavík <i>Jón Allansson sagnfræðingur</i>	35-40
Heiðurskarlar Sjómannadagsins 1992	13-14	Eru „Aularnir“ bestir? <i>Guðrún Marteinsdóttir fiskifr..</i>	43-45
Gamlir heiðurskarlar	15	Síðlaust kvótabrask <i>Sævar Gunnarsson form. SVG</i>	47-48
Ávarp Óskars G. Vigfússonar formanns Sjómannasambandsins	17-18	Hrygning, kvóti og draumar <i>Skipstjóraspjall á Sjómannastofunni</i>	49-53
Ávarp Arnars Traustasonar fulltrúi útgerðarmanna	19-21	Vertiðarspjall <i>Sverrir Vilbergsson skrifar</i>	54-55
Svipmyndir frá sjómannadegi 1992	22-23	Myndasyrpa	58
Slysið á innsiglingunni til Grindavíkur 2. febr. 1961	25-29	Sjóslys og drukknansjómanna í starfi	62-63
Íslenski sjómaðurinn <i>Ljóð eftir Nönnu Hálfánardóttur</i>	30		

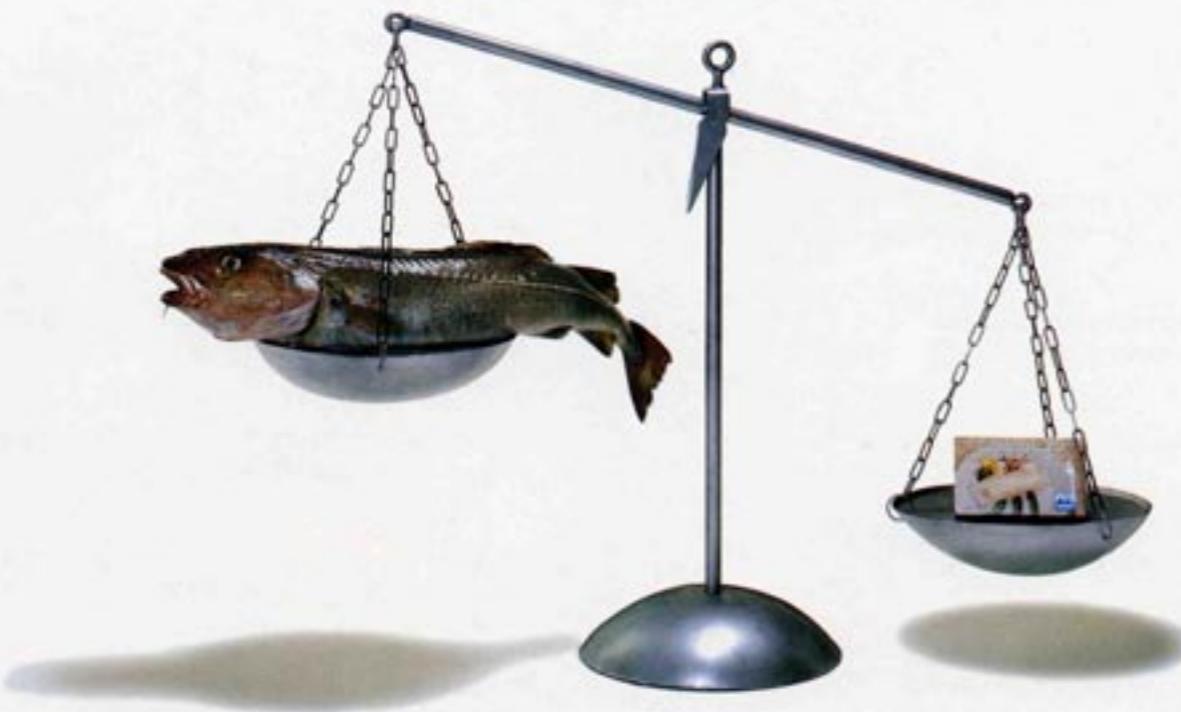
**Sjómannadagsblað Grindavíkur 1993
5. árgangur - 6. júní 1993**

Útgefandi:
Sjómannadagsráð Grindavíkur: Sveinn Eyfjörð
form., Bragi Guðmundsson, Gunnar Jóhannesson,
Ingvar Guðjónsson, Jóhann Alfreðsson, Óli
Björn Björgvinsson, Páll Jóhannesson
Önundur Haraldsson.

Ritstjóri: Hinrik Bergsson
Ábyrgðarm.: Sævar Gunnarsson

Umbrot og prentun:
Steinmark

Forsíðumynd:
Sigurbjörn Dagbjartsson.
Ljós.: Hinrik Bergsson
Verð í lausasölu kr. 400.-

GÓÐ NÝTING SJÁVARAFLANS VEGUR ÞUNGΤ Í VERÐMÆTAKÖPUN ÞJÓÐARINNAR

Ótult starf sjómannna, fiskverkunarfólks og framleiðenda um land allt leggur grunninn að þeim lífsgæðum sem við búaum við. Það er með þessu fólk sem íslenskar sjávarafurðir hf. starfa.

Markmið fyrirtækisins er að stuðla að aukinni framleiðni í fiskiðnaði, efla tekniframfarir og afla nýrra markaða erlendis. Próunarsetur Íslenskra sjávarafurða hf. gegnir þar veigamiklu hlutverki og hefur þróunarstarfið skilað auknu verðmæti framleiðslunnar og nýjum afvinnutækifærum.

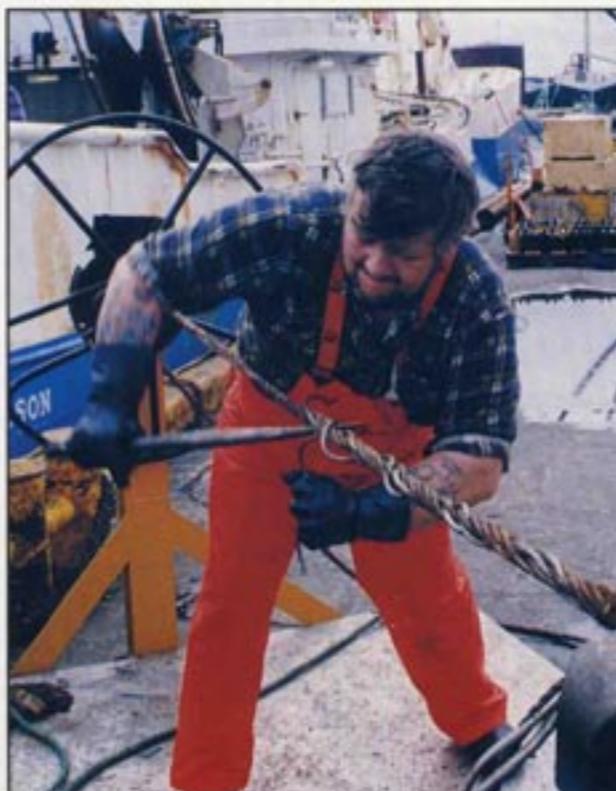
Við íslendingar eigungum allt undir því að nýta vel þá takmörkuðu auðblind sem fiskimiðin okkar eru. Markviss vörupróún, vönduð vinnsla og hert markaðssókn hefur aldrei verið mikilvægari fyrir þjóðarbúið en einmitt núna.

Nýtum það vel sem við eigung!

Við óskum sjómönnum til hamingju með daginn!

Íslenskar sjávarafurðir hf.

Um leið og við þökkum samstarfið sendum við sjómönnum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum heilla og hamingjuóskir á sjómannadaginn.

Sjómannana- og Vélstjórafélag Grindavíkur og Sjómannadagsráð

Hugleiðing á sjómannadegi

Einn dagur á ári er haldinn háttilegur og tileinkadur sjómönum. Sá dagur er að jafnaði fyrsti sunnudagur í júní. Þá standa menn og halda háttidarraður um hetjurika og þolgóða sjómenn sem færa björg að landi. Keppni er haldin í róðri og sundi ásamt ýmsum öðrum viðburðum til háttitarbrigða. Mör gum finnst þetta bera merki um yfirdrepsskap og hálfsgerða hræsni þjóðarinnar, þar sem viðhorf þjóðfélagsins í heild í garð sjómanna sé dags daglega ekki á þessum nótum. En þetta er þó dagur sjómanna og hann er bara einu sinni á ári svo ekkert er látið skyggja á hann.

En lítum aðeins á störf sjómannsins og mikilvægi þeirra starfa fyrir þjóðfélagið. Á árinu 1992 urðu útflutningstekjur af vörum íslenska þjóðarbúsins þ.m.t. stóriðjan 87,8 milljardar kr. Þær höfðu þá dregist saman um 5,18% frá árinu 1990 þegar þær urðu 92,6 milljardar kr. og um 4,15% frá árinu 1991, en þá urðu þær 91,6 milljardar kr. Sjávarútvegurinn var með 78,2% af útflutningsverðmætinu á árinu 1990 eða 72,4 milljarda kr. Á árinu 1991 var sjávarútvegurinn með 81,9% af verðmæti útfluttra vara og 1992 varð þetta hlutfall 81,2%. Verðmæti útfluttra sjávarafurða

drögst þó saman um 1,1 milljard kr. frá árinu 1990 og um 3,7 milljardar kr. frá árinu 1991. Þannig hefur útflutningsverðmæti sjávarvara dregist sama um 1,5% á sama tím og heildarverðmæti útfluttra vara dregst saman um tæp 5,2%. Verðmæti fiskaflans upp út sjó varð 47,5 milljardar kr. á árinu 1990, jökst um 7,2% milli ára og varð 50,9 milljardar kr. á árinu 1991, en dróst síðan saman um 5,3% og varð 48,2 milljardar kr. á árinu 1992. Þetta er um 65,6% af heildarvöruútflutningi Íslendinga á árinu 1990, 67,9% á árinu 1991 og 67,6% á árinu 1992.

Af þessu sést að sjávarútvegur er höfuðatvinnugrein Íslendinga og ef hardnar í ári í þessari atvinnu-

**Bjarni Kr.
Grimsson
fiskimálastjóri
skrifar**

grein hlýtur það að koma niður á fleiri stöðum og fleiri atvinnugreinum í þjóðfélaginu. Í sambandi við þetta dettur mér í hugdæmisaga sem ég heyrði ungur og festist mér í minni, þar sem sagan er að mórgu leyti athyglisverð.

Fyrir margt löngu kom kónguló svifandi á þraði sínunni niður í kjarri vaxinn skurð. Hún lenti á grein og svipaðist um og ákvað að hér skyldi hún gera sér vef sem og hún gerði. Kóngulóin veiddi vel í vefinn sinn og vefurinn óx og stækkaði og allt var í lakkunnar velstandi. Dag nokkurn var kóngulóin að snyrta vefinn og taka burt fúna þraði og ónýta, kom hún þá að þraðinum sem hún hafði upphaflega komið að niður í skurðinn. Þessari staðreynd hafði hún algerlega gleymt og henni fannst þessi þróður ekki merkilegri heldur en hinir þraðirnir sem hún var að klippa í burt, svo hún edlilega klippti þennan þráð líka. Við það hrundi allur vefurinn og kóngulóin varð að klifra upp af botni skurðarins og hefja all sitt verk að nýju.

Þessi saga kennir að nauðsynlegt er að huga að uppruna sínun og rasa ekki um ráð fram við nýjar ákvæðanir. Sjómönum

málikja við þráinn sem kóngulóin kom að niður í skurðinn. Á þeim hvílir ábyrgð þar sem þjóðfélagið byggir tilveru sinu á þessari stétt manna. Í framhaldi af þessu verður þó að vara sjómenn við, því ábyrgðinni fylgja skyldur og verða sjómenn að átta sig að því að einir og sér geta þeir ekki lifað í nútíma þjóðfélagi, þeir verða að fá aðstoð fleiri stéttu. Einhverjir verða að byggja skipin sem þeir sækja fiskinn á og einhverjir munu eiga þau, þá þarf að selja fiskinn sem veiðist og það þarf að halda skipum, tekjum og vélum við. Sjómenn þurfa líka að versla eins og aðrir menn auk nauðsynlegrar þjónustu vegna sinnar eigin heilsu og fjölskyldu sinnar, heimilisþarfa ýmis konar o.fl. þ.h. Þannig mega sjómenn ekki frekar enn þjóðin í heild, gleyma uppruna sínun og fyllast ofmetnadi, en því miður vill svo oft verða í hita leiksins.

Eins og fram kemur í upphafi þessa skrifa minna, er ljóst að samdráttur er í þjóðfélaginu almenn, einnig í sjávarútvegi, þó samdrátturinn þar hafi hingað til ekki verið eins mikill og í öðrum atvinnugreinum.

Fiskirnir í síðustu vertið var undir meðallagi, þó hefur það verið ansi köflött og hafa komið góðir kaflar inn a milli. Þá hefur vedurfar verið mjög rysjott og má segja að stanslaus viðvörun um ofsaveður á djúpmiðum hafi verið í allan vetur. Astand fiskstofnaa og ástand sjávar er þannig að ekki geta menn verið bjarsynir um aukna fisk gegnd á næstunni. Núverandi kvótakerfi hefur leitt til mikilla hagsmunaarekstra, tekist er að milli smábáta og sterri skipa og togara, byggðalög bílast um skip og kvóta. Þá bætist einnig við að ný tekni veldur þróun, þar sem atvinna flyst milli byggðalaga og út á sjó. Þetta er þróun sem óhjákvæmilega hefði átt sér stað með einum eða öðrum hætti, en er að fullu kenni kvótakerfinu. Hér á ég við frystitogaravædinguna og sólu á ísfiski í gánum til útlanda. Ef hver og einn horfir í barm sér og hugsar málum út frá nýjum sjónarhól, ekki bara sínun eigin, hvernig hefði hann breytt?

Er ekki edlilegt að þegar takmarkað magn verður til skiptanna, að skipt verði sem réttlálast

milli þeirra aðila sem nýtt hafa auðlindina til þess og í því sambandi tekið tillit til sem flestra sjónarmiða og tekið upp kerfi sem leitast við að tryggja þessi sjónarmið? Réttlætið er hins vegar vandfundid og því verða árekstrar a milli manna þegar þeir geta ekki sett sig við gildandi kerfi. - Griða menn þá ekki til þess ráðs

veiðistjórnun okkar Íslendinga. Kannski er ekki rétt að kalla þetta nýja stefnu heldur nýja útfærslu á núverandi stefnu. Ljóst er að erfitt verður að ná sátt um þessa stefnu, sem birst hefur í skýrslu nefndar, svokallaðs "Tvhöfða" og í frumvkörpum þeim sem samin voru nú í vor, í sjávarútvegsráðuneytinu, en ekki voru lögð fram á síðasta Alþingi. Hagsmunaaðilar hafa flestir lýst sig samþykka þessari stefnu í meginatriðum, aðrir en sjómenn, sem hafa lýst algerri andstöðu sinni við framsal á kvóta og meðan ekki verði fallist á þeirra rök séu þeir ekki til viðraðu um frekari útfærslu á kerfinu.

Öll hagsmunasamtök sjómanna sameinuðust um þessa afstöðu og verður því að álita svo að þetta mál sé grundvallarmál fyrir þessi samtök og frá því verði ekki hnökad. Ég vil þó minna menn að að við upphaf kvótakerfisins var adal-andstæðan á móti því kerfi á Vestfjörðum og notuðu Vestfirðingar þessa sömu aðferð þ.e. að neita að tala um kvótakerfið og fjalla alfaríð um sóknarmarksstýringu. Þetta leiddi þó aðeins til þess að Vestfirðingar duttu út úr umræðunni og voru útlokaðir frá áhrifum á það kvótakerfi sem síðan var tekið upp. Því þurfa samtök sjómanna að fara með gát í þessu máli. Frjálst framsal kvóta er grundvallaratriðið í kvótakerfinu og tel ég að kvótakerfið beri að leggja niður ef framsal á kvóta verður bannað. Í raun er edlilegt að sprýta, í ljósi andstöðu sjómanna við frjálst framsal kvóta, hvort ekki sé kominn tími til að stokka spilin upp að nýju og kasta kvótakerfinu fyrir róða? Og setjast niður til að finna nýja leið til stjórnunar í sjávarútvegi, sem jafnframt geti virkað betur fyrir almenni athafnalífi landinu.

Að lokum, eins og fram hefur komið tel ég starf sjómannsins grunn okkar nútímaþjóðfélags. Því fylgja baði ábyrgð og skyldur og treysti og sjómönum okkar vel fyrir því. Ég vil óska sjómönum á Íslandi til hamingju með daginn í dag og vona að drottinn varði þeirra vegferð og fjölskyldna þeirra baði til sjós og lands um ókomna framtíð.

**Bjarni Kr. Grimsson
fiskimálastjóri.**

BLÁA LÓNIÐ

Laðar og baðar

Opið alla daga
Sími 92-68526

ORKA - HREYSTI - VELLÍÐAN

Þar lá menning undir steini

Sjómannadagurinn er um margt sérstök hátið á sameiginlegu dagatali allra landsmanna. Helstu hátiðisdagar okkar helgast af ævaformum venjum í tengslum við árstíðir: jölin, hátið ljóss og risandi sólar í kjólfar vetrarsólhvarfa, og páskarnir, frjósemishátið í kjólfar jafndiegurs á vori. Kristin kirkja hefur gert þessar hátiðir að helgidögum sinum. Sumardagurinn fyrsti er talinn þjóðlegur hátiðisdagur hér á landi og á 17. júní fagnar þjóðin stofnun lýðveldis. Auk sjómannadags eru síðan tveir dagar kenndir við stéttir: fyrsti maí, baráttudagur verkalýðsins, og frídagur verslunarmanna, fyrsta mánuðag í ágúst. Hvorugur þessara daga einskordast þó við nefndar stéttir. Enginn er lengur viss um hver tilheyrir verkalýðsstéttinni og því er fyrsti maí almennur frídagur. Um verslunarmannahelgina fara

*Gísli Sigurðsson
fylgist með
sjómannadegi í
Grindavík 1992*

líka allir í frí nema verslunarmenn sem þurfa að selja ferðalöngum matvæli, bensín og viðlegubúnað þessa einu útileguhelgi sumarsins.

En sjómannadagurinn er frátekinn fyrir sjómenn. Hann er haldinn hátiðlegur um allt land af þeim sem hafa beint viður væri sitt af sjómannensku á meðan aðrir landsmenn sitja hjá og taka varla eftir því að dagurinn sé frábrugðinn óðrum sunnudögum nema hvað einhver hátiðardagskrá heyrir í útvörpum þeirra landsmanna sem hlusta á Rás 1. Í þorþum og bæjum við sjávarsíðuna taka sjómannafélög, björgunarsveitir og útgerðarmenn sig til og halda hátið án miðstýringar stjórnvalda og afskipta þeirra sem að öllu jöfnu sjá um hátiðahöld og menningardagskrá þegar mikil standur til. Þannig fær dagurinn á sig allt annað yfirbragð en aðrar hátiðir

af því að hann er skipulagdur af fólkini sem bæði tekur þátt í hátiðinni og stýrir henni. Á sjómannadegi er miklu minna um óvirka þáttakendur en á öðrum hátiðum þegar prúðbúið fólk ráfar á milli sölutjalda og horfir á atvinnuskemmtikrafa fara með gamanmál á sérsmiðudum pöllum. Á sjómannadegi gerist ekkert nema fólkid sjálft láti það gerast, hvort sem það er kappróður, skemmtisigling með börnini, minningaráthöfn, skrúðganga, kappsund, reiptog, bodhlaup, fótbolti eða kvenfélagskaffi.

Af þessum ástæðum hélt ég að það gæti orðið fróðlegt að fylgjast með undirbúnungi og framkvæmd sjómannadagsins í Grindavík á síðastliðnu vori. Markmið mitt var fyrst og fremst að skrá það sem fram fjeri og reyna að grennslast fyrir um þær hugmyndir sem menn gerðu sér um daginn og sjómannsku yfirleitt. Athugun míni beindist ekki svo mjög að sögulegum staðreyndum eins og hvenær dagurinn var fyrst haldinn hátiðlegur eða hvað hefði verið gert hvenær. Ég var miklu fremur á höttumum eftir hugmyndum manna um það sem hafði gerst — en þær eru oft gjörólikar raunveruleikanum eins og flestir þekkja. Það sem menn segja mér í dag af atburðum fyrir 50 árum er ekki fyrst og fremst heimild um það sem raunverulega gerðist heldur ekki síður um það sem viðmaelendum mínum finnst að hafi gerst og sé þess virði að segja óðrum frá fimmtíu árum síðar. Þannig skipti máli fyrir mig

Gengið fylktu líði undir fánaborg i björtu veðri.

að draga fram viðhorfin hér og nú, bæði til samtíðar og fortíðar, en ekki endilega sögulega rétta atburði úr fortíðinni. Sögulega atburði er yfirlitt miklu betra að rannsaka í skjalasöfnum og rituðum heimildum en í ótraustu minni fólks — nema rannsóknin beinist að því hvernig síðari tíma menn hugsa um hinn sögulega atburð og hvaða gildi hann hefur fyrir þá.

Menning og undirbúnungur sjómannadags

Til að hrinda áformum mínum í framkvæmd hafði ég samband við sjómannadagsráð og viku fyrir sjómannadag fór ég að finna Ón-

und Haraldsson og konu hans Þorbjörðu Halldórsdóttur sem útskýrðu fyrir mér undirbúnung hátiðarnar. Bæði töldu þau að mesta stemmingin væri hjá börnunum og tóku sérstaklega fram að M-hátið bliknadi við hlið sjómannadagsþátiðarhaldanna sem höfðu til miklu breiðari hóps. Í málí þeirra kom fram að munurinn felist m.a. í því að á M-hátið kemni fólk og hlustaði á einhverjar opnunarædur en á sjómannadaginn tækju menn sjálfir þátt í hátiðinni.

Þessi tenging vekur upp spurningar um það viðhorf til Menningsar með stóru Emmi að hún sé eitthvað sem maður hlustar eða horfir á aðra fremja, sjálfum sér jafnvel til leiðinda. Á eftir megi svo skemmta sér og gleyma menningu. Í þessu sambandi verður það leiðinlegt að vera „menningarlegur“, líklega vegna þess að það er ekki hluti af tilveru fólks heldur eitthvað sem „hinir“ gera. Þessi aðgreining á menningu og venjulegu lífi kemur mjög oft fram í daglegu tali og lá efalaust til grundvallar í kvíkmynd Þorsteins Jónssonar o.fl. frá 1974. Fiskur undir steini sem átti að fjalla almennt um sjávarþorp á Suðurnesjum en snerist eingöngu um Grindavík. Ég spurði um þá mynd og fékk mjög sterkt viðbrögð. Menn töldu hana að visu hafa hrist upp í menningarlifi þejarins en spurðu líka hvort að standendur hennar hefðu kannski ætlast til þess að Grindvikingar rykju á myndlistarsýningu í Reykjavík þegar mennirnar væru nýkomrir að landi með mikinn afla sem þyrfti að gera að! Von að svo væri spurt því að aðvitað einskordast menningin ekki við það sem búið er að prenta í bók eða innramma og stilla upp til sýnis á sérstökum menningarstofnum. Vissulega setur mikil vinna og hörð lífsbaráttá öllu menningarlegu lífi þróngar skordur en þá er þess að gæta að menningin er ekki það að fara sparibúinn á opinberan samkomustað og láta sér leiðast í two klukkutíma. Menningin kemur fram í öllu lífi fólks og þeim andlegu gildum sem liggja til grundvallar. Hún kemur ekki endilega fram í þeim fjármunum sem menn hafa úr að spila heldur t.d. í því hvort fólk hirðir um hibýli

sín, báta og umhverfi, hvort það leggur aludið við stórf sín, allt frá uppeldi barna og matargerð á heimili til opinberra starfa sem meiri athygli beinist að. Hún kemur fram í því hvað menn hugsa og segja hver við annan með örðum, myndum, tónum og annarri tjáningu. Og hún kemur líka fram í því hvort menn geta sameinast um að halda sjómannadag svo að sómi sé að.

Og það geta Grindvikingar svo sannarlega. Veglegt sjómannadagsblað hefur komið út frá 1989, nú undir ritstjórn Hinriks Bergsonar, og er til marks um menningsarbraginn sem riskir í kringum þennan dag. Blaðið er mikil náma um líf og viðhorf Grindvikinga í hátiðarskapi til sjómannsku. Þar er og að finna sögulegan fróðleik og minnisverð tilindi í frásóguformi. Af blaðinu og í samtöllum við fólk má sjá að sjóndeildarhringur Grindvikinga er ólikur þeim sem ég þekki úr Reykjavík. Í Grindavík virtist mér hann markast af Graenhlöðaeyjum í suðri, skosku eyjunum og Norðursjónum í austri og fjallinn Þorbirni í norðri! Ég varð t.d. ekki var við að menn horfdu svo mjög til nágrennabyggðanna á höfuðborgarsvæðinu enda komst ég að því að sjálf þjóðhátiðin á 17. júní hefur alltaf fallið í skuggann af sjómannadegi í Grindavík og ekki fyrir en á síðstu árum sem hún hefur verið haldin hátiðleg þar.

I annarri ferð minni til Grindavíkur hitti ég fulltrúasveit aðstandenda sjómannadagsins: Gunnar Jóhannesson, Svein Eyjórd, Kára Hartmarsson og Sævar Gunnarsson sem sögdu mér frá reynslu sinni af sjómannadegi og upphafi slysavarna, í bland við sjóferða- og draumasögur um hjátrú ýmis konar sem tengist sjómannsku, t.d. hvernig berir og hálfbærir kvenmenn í draumi geta boðað gaftaleysi vikum saman og hvernig kepnnisandinn og lygavefurinn magnaðist á vertíðum áður fyrir að meðan aflakóngar voru til og kvóttinn stoppaði ekki söknina hjá þeim sem vissu hvar fisk var að fá. Þegar þeir höfðu sagt það sem þeim datt í hug þann daginn kölluðu þeir á Guðveigu Sigurðardóttur, Stellu, og hún var ekki í neinum vandræðum með sögur af sjóferðum: af Sæunni mömmu sinni sem fieddist á dekki í for-

Koddaslagurinn er ávallt vinsetasta skemmtun dagsins.

áttuveðri útaf Gróttu uppúr alda-mótum eins og hún sagði líka frá í síðasta Sjómannadagsblaði, af ströndum báta í nágrenni Grindavíkur, af síldaravintýrum í Norðursjó, af rómantík sjómannskvenna í hvert sinn sem mennirnir koma í land, og af sjómannsmyndinni í áranna rás.

Hátiðarhöld með alvöru og skemmtun

Af samtöllum mínum fékk ég smám saman hugmynd um það hugarfar sem heldur uppi menningu Grindvikinga, menningu sem kemur fram í sparifótunum eina helgi á ári og sýnir hvað í sér býr. Þessa helgi sýna menn í raun að sér allar hliðar. Daginn fyrir sjó-

mannadag er minnt á alvöru lífins þegar herþyrjur ofan af Velli koma svifandi og sýna björgun manna úr sjó. Á bryggjunum safnast menn saman í góðu vedri og ræða málin; undir vegg standa frændurnir Þorgeir Þórarinsson og Þórarinn Ólafsson, fyrrum aflakóngur. Honum liggr ekki mjög hlýtt örð til stjórnenda fiskveida en vitnar stoltur í rannsóknir Bjarna Sæmundssonar og vill að hugmyndir hans séu skodaðar betur. Sumir hafa örð að því að það sé einkennilegt að áhöfnin á Hópsnesinu skuli hafa farið á Hótel Órk og að til að vera þar þangað til á sunnudagskvöld en aðrir afsaka það með því að það séu svo margir aðkomumenn á skipinu. Við austurenda hafnarinnar undirbúa kvenna- og karla-sveitir sig fyrir kappróðurinn sem var sérstök íþrótt sjómannna á meðan „róið“ var til fiskjar. Sigurveit landsveita karla hafði zeft sig töluvart og kenndi sig við björkrána Hafur-Björn. Og ekki var annað að sjá en þeir hefðu notið riflegra veitinga þar þegar líða tók á helgina því að sigursöngur Hafur-Bjarnarjaxlanna, eins og þeir kölluðu sig, gaus alltaf upp óðru hverju, aðstandendum dagsins til blendinnar ánægju. Um kvöldið fá börnini svo nasajón af sjóferðum fedranna. Þau er tekin út á skemmtisiglingu og áhersla lögð á að fara ekki nema í einsýnu. Enginn er í björgunarvestum og allt traust sett á báta björgunarsveitarmanna sem sveima í kringum „skemmtiferðarskipin“ á meðan börnini skrikja hátt og

Spjallað saman á Sjómannastofunni, frá v.: Sævar, Kári, Gunnar og Sveinn.

Bœjarbúar fylgjast af athygli með dagskrá dagsins á flötinni fyrir framan Þorði.

skemmta sér aldrei meir en þegar bátarnir taka hraustlegar dýfur!

Ad morgni sjálfarar hátiðarnar byrja forsvarmenn dagsins á því að fara í kirkjugarðinn og leggja blómsveig við minnisvarda um týnda menn. Þá ganga sjómannfylktu liði og minnast drukknadra samstarfsmanna sinna af mikilli virðingu og innileik áður en þeir fara til messu að hlýða á predikun séra Jónu Kristínar Þorvaldsdóttur um sjómannsimyndina og vanda sjómannsins að lifa fjölskyldulifi. Eftir hádegið koma menn saman undir glæsilegum lúðrablaðstíli Blásarasveitar Suðurnesja sem Sigurði Geirsson stjórnar og fulltrúar sjómanna og útgerðarmanna, þeir Óskar Vigfússon og Órn Traustason, flytja hátiðleg ávörpu um þær fornir sem menn fiera við sjómennsku, og vanda útgerðar. Eldri menn fá sérstakar viðurkenningar úr hendi Sævar Gunnarssonar: Porseir Þórarinsson, Þórarinn Ólafsson og Hallgrímur Hallgrímsson; hafa allir stundað sjó frá ungum aldri og Sævar hefur orð að kvótakerfið hafi flæmt Þórarin, „þennan mikla aflamann, í land löngu fyrir tímann“. Og áhafnirnar af Oddi V. Gíslasyni og Ólafi GK eru heiðradar sérstaklega fyrir björgun manna úr sjávarháská áður en kemur að verðlaunaafhendingu fyrir kappróðurinn.

Ég raði við Sigurða og Tómas Þorvaldsson þegar hinni formlegu dagskrá lýkur. Tómas segir mér frá þáttóku sinni í sjómannadagi og eldra verklagi við sjóróðra en Sigurði lýsir vaxandi tónlistarlífi í þaum. Á meðan fer fólk í kringum okkur að slá á léttari strengi, börn og fullordnir taka þátt í leikjum þar sem ekki er hirt um strangar reglur, hvort sem það er við bodhlaup, reiptog, skyrat, kappssund og koddaslag sem börn-in telja hápunkt hátiðarinna, eda knattspyrnukkeppni. Slysavarna-deildar kvenna og yfirmanna á skipum, sem höfdu klæðst sjóstókkum til þess að ruglast ekki saman við konurnar! A meðan leikarnir standa sem hæst reiða kvenfélagskonur fram kaffi og rjómapönnukökur, skonsur, rækjusalat, brauðertur, smjördeigsbollur, rjómatertur, flatbrauð með hangikjöti og kæfu, kleinur, ástarpunga, sandkökur, marsipan- og kókostertur og

margt fleira í félagsheimilinu Festi um leið og þær safna fé til líknarmála. Í virðingarskyni við kjósendur laetur einn þingmaður kjörðemisins sjá sig þennan eftirmiðdag. Ólafur Ragnar Grímsson, og tekur þátt í kaffidrykkjunni. Ég tala meira við Stellu, fæ hjá henni fleiri sögur og lýsingar á hlut Kvenfélagsins í bæjarlinnu, sem er hreint ekki litill, og starfi leikfélagsins sem hefur bæði sett upp sýningar og staðið fyrir samkomum.

Ad þessu loknu hverfa menn af götunum og flestir halda heim til sín en nokkur utanbæjarungmenni sitja og kneifa ól á Hafur-Birnum í félagi við innfæddan Grindviking. Sá gerir sér til gamans að ala á bæjarig á milli þess sem hann fraðir mig um Grindvikinga sem „höfdu orðið þeirrar gæfu aðnjótandi að bjarga mannlifum“ eins og ég hafði oft heyrtekið til orða þennan dag. Á meðan voru aðstandendur dagsins að safnast saman til hátiðarkvöldverðar í Sjómannastofunni Vör og eftir bordhaldid þakka ég Sævari Gunnarssyni kærlega veitta aðstoð og velvild í minn gard en án hans hjálpar hefði ég sennilega verið heldur bjargarlaus í þessum leiðangri.

Um kvöldið hefst barnaball með grillpylsum og kók. Þar skemmtir ungþíuhljómsveit úr Reykjavík og ég get ekki varist þeirri hugsun að söngkonan tali niður til krakkanna sem vita ekki almennilega til hvers er ætlast af þeim á þessu balli. Strákarnir geta að vísu verið i eltingarleik á bak við svíðið, eins og þeirra er síður, en stelpurnar hafa margar lært dans í dansskóla og halda edlilega að á bólum eigi að dansa en ekki dást að poppsöngkonu úr Reykjavík. Um síðir getur söngkonan þó fengið þau til að koma að svíðinu, „troðast eins og á rokkhljóMLEIUM“ og taka undir í nokkrum alþekktum lögum. En „menningarleg“ uppeldi úr dansskólanum nýtist því miður illa á þessari samkomu.

Þegar liður að miðnætti slá hinir fullordnu upp í dans og hugsa þá ekki lengur um það hvort sjómannslífið sé í raun þær ástir og ævintýr sem var lagt útaf í raðu prestsins um morganinn, heldur dansa góðglaðir við alla helstu sjómannaslagara dægurlaganna og láta það gott heita að

gleyma sér stutta kvöldstund í þeiri glansveröld sem þeir hafa gagnrýnt allan daginn, áður en þeir halda til hafs á ný að draga lífsbjörg þjóðarinnar að landi.

Þar með lauk verkefni mínu. Um eiginlega niðurstöðu er ekki að raða af söfnun af þessu tagi. Í ljósi upphaflegs markmiðs með leiðangrinum er þó ljóst að þeir sem ég talaði við voru mjög stoltir af sjómannadeginum og fannst sjálfsagt að sjómenn hefðu einn dag á ári tileinkaðan sér, e.k. hátiðlegan lokadag eftir veturinn. Sumir höfðu orð á þeiri hræsni sem þeim fannst koma fram í því að valdamenn smjöðruðu fyrir sjómönnum einn dag á ári og töludu þá um störf þeirra sem hryggjarstykkid í atvinnulífi landsmanna en alla hina dagana væri ekkert gert með sjómenn; helst litið niður á þá sem drykkfellda náunga í landlegum. Einn sem hafði fengið sér nokkuð marga sagði allt vera „monkibisness“ því að menn segðust vera kvótalaisir í upphafi vertíðar en svo veiddu þeir og veiddu eins og þeir ættu nógán kvóta! Þegar upp var staðið voru þó flestir glaðir með hátiðina og fannst hafa vel til tekist. Enn einn sjómannadagurinn hafði bæst við sögu Grindavíkur en fyrir mig var þetta í fyrsta sinn sem ég upplifði eitthvað í likingu við þetta.

Ég hafði tekið upp tólf 40 minútta segulbandsspölur og í félagi við konu mína, Guðrún Hólmeirs dóttur, tókum við ljósmyndir á sjó 36 mynda filmur. Þetta efni er nú skráð og varðveitt í Stofnun Árna Magnússonar ásamt eintökum af Sjómannadagsblaðinu og skýrslu minni um leiðangurinn. Í framtíðinni verdur allt þetta aðgengileg heimild um sjómannadaginn í Grindavík árið 1992 og kannski ekki síður um viðhorf mín til viðhorfa Grindvikinga til sjómannadagsins. Þessi stutta grein sem hér birtist er svo fyrst og fremst til marks um úrval þess sem mér þykir frásagnarvert af öllu því sem ég sá, heyrði og hugsaði í Grindavík — sem sýnir okkur hvað það getur verið erfitt að draga upp hina einu réttu mynd af þeim raunveruleika sem við teljum okkur upplifa í sameiningu.

Þegar Hallgrímur Hallgrímsson er fiðdur á Hellissandi 3. apríl 1921 og ólst upp á Saxhóli, sem er innsti bær í Breiðuvíkurhreppi. Hann byrjaði róðra frá Beruvík á Snæfellsnesi kornungur drengur. Hallgrímur missti föður sinn í sjóinn aðeins 2ja ára gamall. Lífsbaráttan var hörð undir Jökli eins og annarsstáðar og bera menn merki þess sem reynt hafa.

Þegar Hallgrímur var 12 ára gamall eignaðist hann bát sem enginn vildi vera á og kallaður var „Háski“, vegna þess hve valtur hann var. Róðrar á þeim bát gengu vel, en báturinn var ekki stórvugurinn stóð að einhverju stærra og meira.

Dessir heiðursmenn voru heiðradir á Sjómannadaginn. Frá v.: Porseir Þórarinsson, Þórarinn Ólafsson og Hallgrímur Hallgrímsson.

Heiðurskarlar Sjómannadagsins 14. júní 1992

Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur hefur ákvæðið í samráði við Sjómannadagsráð að heiðra þrjá sjómann sem eiga langan sjómannferil að baki. Tveir þeirra eru skipstjórar, annar kunnur aflakóngur trillukarla til margra ára, en hinn er

kunnur aflakóngur á stærri skipum. Sá þridji er gamalreyndur sjómaður undan „Jökli“. Sjómenn í Grindavík líta til þessara mætu manna með virðingu og pakklæti fyrir vel umminn störf og óska þeim Guðsblessunar á ógenginni braut.

Hallgrímur Hallgrímsson sjómaður

Hallgrímur Hallgrímsson er fiðdur á Hellissandi 3. apríl 1921 og ólst upp á Saxhóli, sem er innsti bær í Breiðuvíkurhreppi. Hann byrjaði róðra frá Beruvík á Snæfellsnesi kornungur drengur. Hallgrímur missti föður sinn í sjóinn aðeins 2ja ára gamall. Lífsbaráttan var hörð undir Jökli eins og annarsstáðar og bera menn merki þess sem reynt hafa.

Til Grindavíkur fluttist Hallgrímur með konu sinni fyrir 18 árum og hefur stundað sjó á bátum héðan og aðra vinnu tengda sjó, allar götur síðan. Hallgrímur giftist konu sinni Theresu Cocan, sem er enskur Íri, árið 1955.

Það er von okkar að allir þínir gangi á Guðs vegum um ókomna tíð.

Lifðu heill!

Porgeir Þórarinsson skipstjóri

Porgeir Þórarinsson er fæddur 4. nóvember 1922 að Bjarnastöðum í Selvogi. Hann hóf sjóróðra sem barna að aldri og hefur stundað sjóin óslitið síðan, eða í 52 ár. Porgeir fór sínar fyrstu vertið á m/b Vikingi frá Þorlákshöfn, síðan á vertið í Grindavík hjá Magnúsi Þórdarsyni í Brú og næst lá leiðin til Hafnarfjardar og þá um bord i togara. Hann var á þeim óslitið í 10 ár, en hætti því honum blöskraði hve miklu af smáfiski var hent. Það má með sanni segja að sagan endurtekur sig í sifellu.

Síðan lá leiðin á bátana; Ársæl Sigurðsson frá Hafnarfirði og aðra slika báta. Ein vertið í Vestmannaeyjum og svo á Guðbjörgunni frá Hafnarfirði í þrjú ár. Þá drög til tíðinda, því Porgeir keypti sér bát hjá skipasmíðastöðinni Bátalóni og gaf honum nafnið Farsell GK 162. Réri þeim bát í 20 ár og fiskaði alla báta á kaf. Sannkallaður aflakóngur trillukarla. Nýr bátur var keyptur utanlands frá árið

1982 og er honun nú stjórnad af Grétari syni Porgeirs og aflast vel.

Porgeir er kvæntur Helgu Haraldsdóttur, sem er fædd og uppalin í Hafnarfirði, en Haraldur fadir Helgu fórst á m/b Sviða. Þeim hjónum hefur orðið átta barna auðið og misst einn son. Flestir synirnir hafa stundað sjóinn frá blautu barnsbeini.

Þess má geta að Porgeir var ekki langt frá þeim stað sem m/b Eddu hvolfdi á Grundarfirði með þeim afleidungum að helmingur skipshafnarinnar fórst. Það var verulegt áfall fyrir sjómannastéttina á þeim tíma. En óhöppum hefur Porgeir sloppið hjá í sinni skipstjóratíð. Og enn er Geiri á Farsel að. Hann rær nú báti fyrir Guðmund Þorsteinsson frá Höpi. Sá bátur heitir Haflidi.

Að lokum viljum við óska þess að þú og þínir gangi á Guðs vegum um ókomna tíð.

Lifðu heill!

Fra Sjómannadeginum 1971. Frá v.: Pétur Guðjónsson sem tók á móti viðurkenningu fyrir hönd föður síns, Guðjóns Jónssomar, Magnús Magnússon og Kristinn Jónsson.

Þórarinn Ólafsson skipstjóri

Þórarinn Ólafsson er fæddur 4. ágúst 1926 í Hraunkotí i Þórkötlustadahverfi. Hann byrjaði ungur að róða eða 14 ára gamall upp á hálfan hlut og var þá róðið úr Höpsnesinu. En úti í "Nesi" var í þá daga allmikil byggð og réru þaðan 12-13 trillur á þeim árum.

Þórarinn rédist sem háseti til Gunnars heitins Gislasonar frá Vik árið 1946 ásamt föður sínum og tveimur bræðrum, og var hjá honum meira og minna í mörg ár eftr það. Fyrsta formennska Þórarins var á reknetum á bát sem braðurnir frá Karlskála áttu. Lauk því úthaldi með brotnum krún-tappa. En fall er fararheill. Pungapróf tók hann 1947 hjá Rafni heitnum Sigurðssyni frá Hvöli hér í bæ. 120 tonna réttindin tók hann 1958.

Þá er óhætt að segja að vindur hafi snúist rétt í segin. Þá komu betri skip og alla tíð afbragðs mannskapur, sem lét sér ekki allt fyrir brjósti brenda. Aldrei er of sagt hve mikilvægt það er að hafa gott fólk til verka.

Árið 1965 tók Þórarinn hið meira fiskimannapróf og tveimur árum síðar kaupa þeir saman Eldborgu frá Hafnarfirði, Þórarinn, Helgi bróðir hans og Helgi heitinn Hjartarson rafveitstjóri Grindavíkur. Þar með er hafin útgerðin á m/b Alberti GK 31. Hefur útgerðin þróast upp í staðra og meira skip sem siglir nú undir stjórn Sævars sonar Þórarins við góðan orðstí.

Þórarinn er kvæntur Guðveigu Sigurdardóttur og eiga þau fimm uppkomin børn. Hvort á sínu svíði hafa þau unnið að félagsmálum í þágu þejarfélagsins okkar. Þórarinn hefur sungið með kirkjukór Grindavíkurkirkju síðan hann var 19 ára gamall með órfáum frátökum vegna starfa sinna á sjónum.

Að lokum má segja að það kvótakerfi sem notað er hér við stjórnun fiskveiða í dag hafi flæmt þannan mikla aflamann í land löngu fyrir tíma. Megi þú og þínir ganga á Guðs vegum um ókomna tíð.

Lifðu heill!

Á sjómannadaginn 1971 heiðraði Sjómannadagsráð Grindavíkur þrjá aldraða sjómenn fyrir störf þeirra. Þá Guðjón Jónsson frá Höfn, Magnús Magnússon Nesi og Kristinn Jónsson Brekki.

Guðjón Jónson var fæddur í Einlandi í Þórkötlustadahverfi 8. júlí 1896, dáiinn 9. júlí 1980.

Magnús Magnússon var fæddur á Bökkum sem stóð við bœinn Hraun 13. ágúst 1888, dáiinn 25. nóvember 1986.

Kristinn Jónsson var fæddur í Lambhúsakoti í Þórkötlustadahverfi 7. janúar 1894, dáiinn 16. október 1981.

Til gamans birtum við formannavisur þeirra úr Mími blaði lestarfélags Grindavíkur.

Guðjón hraustur Höfn er frá Hefnir traustur Jóns er sá,

Ýtir úr nausti út á sjá
Ægis raust þó drynjí há.

Grindavík nú formenn frá,
finnast líka taldir.
Auðnan rík þeim eflist hjá,
En aldrei svíki garpa þá.

Blessist störfin best þeim hjá,
Berjast djörfum huga.
Fyrir þörfum lýðs og lá,
Landið örfti og styðji þá.

Nítjan eru aldir mí,
Árum vér þrjátíu.
Bætum hér við, sogn er sú,
Sjó og beri telji þú.

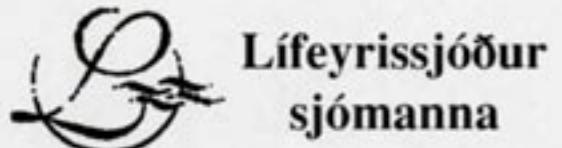
Kristinn Brekku keyrir frá,
Knörr með rekka haf útá.
Hraðist ekki aðsta lág,
Arfi þekkur Jóns er sá.

Visurnar eru flestar frá árinu 1937, um flesta formenn sem réru úr Grindavík og enduðu með eftirfarandi vísum.

Guðjón Jónsson frá Höfn.

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

Laugavegi 114 - 105 Reykjavík - Sími 91-604400

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

SIGLUBERG HF
Sími 68107

**ÚTGERÐ.
HÁBERG GK 199
SUNNUBERG GK 299**

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

**HITAVEITA
SUÐURNESJA**

**Sendum sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.**

ÍSLANDSBANKI
HAFNAGÖTU 60 SÍMI 15555

Öryggismálin snerta alla sjómenn

Ávarp Óskars Vigfússonar formanns Sjómannasambands Íslands

Göðir hátiðargestir!

Ég vil byrja á því að óska sjómönum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn. Sjómannadagurinn hefur nú verið haldinn hátiðlegur í rúm 50 ár. Einstök sjómannafélög og sjómannasamtókin sem heild börðust lengi fyrir því að sjómannadagurinn yrði lögskipaður frídagur allra sjómanna. Þetta baráttumál sjómannna varð síðan að veruleika þegar Alþingi samþykkti lög þann 26. mars 1987 um frídag sjómanna. Þetta er því í sjóta sinn sem sjómannadagurinn er haldinn hátiðlegur eftir að hann var lögskipaður sem almennur frídagur sjómanna fyrir rúnum fimm árum.

**Sjómannadagurinn sér-
íslenskt fyrirbæri**

Engin þjóð i heiminum önnur en Íslendingar heldur sjómannadag hátiðlegan, dagur verkalýðsins 1. maí er alþjóðlegur baráttudagur launþega og verslunarmann eiga sinn frídag, sem nokkur skonar sumarauka og á sér hlíðstæður erlendis. En sjómannadagurinn er séríslenskt fyrirbæri og ekki af tilviljun.

Þó svo að dagurinn sé helgaður baráttu sjómanna fyrir bættum hagdagurinn í minnum huga ekki ætlaður til átaka eða illdeilna, heldur fyrst og fremst dagur þar sem sjómenn og fjölskyldur þeirra geta átt góðar stundir saman, auk þess sem þjóðin er minnt á tilveru sjómannastéttarinnar og mikilvægi þess starfs sem hún skilar fyrir þjóðina. Auðvitað koma fleiri að málínu en sjómenn til að fiskurinn skili þjóðinni þeim verðmætum sem hún lifir á. Ég veit reynd-

vitið. Þessir tveir hópar eiga ýmislegt sameiginlegt, þótt vissulega sé starfsumhverfið mismunandi, þar sem ber haest - að sjálfssögdum vinnustæður þessara beggja hópa er skipið og meðan á sjóferð stendur eru þeir bundnir sinum vinnustæð. Þar starfa þeir, snæða og sofa og frelsi þeirra takmarkast af bordstokki skipsins. Hjá okkur í landi, þótt svo að oft sé um langan vinnudag að ræða, þá eignum við þess kost í flestum tilvikum að geta farið heim til fjölskyldunnar, jafnvel skroppið í bió eða leikhús eða í heimsókn til kunningjanna.

EKKI hefur verið gert mikil að því hér á landi að rannsaka þá þætti í starfi sjómannna og starfssæððu þeirra sem áhrif hafa á heilsu þeirra og fjölskyldulif. Þó var á árinu 1975 gerð athugun á þessum þáttum undir stjórn professors Tómasar Helgasonar. Niðurstöður þessarar frumathugunar eins og hún var kölluð, voru um margt athyglisverðar, og ætla ég að leyfa mér að vitna hér í nokkrar þær helstu.

**Ungir og hraustir -
kjarkur og kviði**

Í mannfjöldaskýrslum kemur fram að sjómenn eru hlutfallslega miklu yngri en aðrir þátttakendur í atvinnulífinu, einkum meðal háseta. Aldursdreifing meðal sjómannna er skökk í hlutfalli við aldursdreifingu þeirra sem þátt taka í atvinnulífinu, þannig að yfir 60% af sjómönnum sem fiskveiðar stunda eru undir 35 ára aldri en aðeins 40% af heildinni sem tekur þátt í atvinnulífinu er undir þeim aldri. Enn fremur eru 5% af sjómönnum yfir 55 ára aldri á móti 19% heildarinnar. Þetta bendir til þess að sjómannastarfíð

geri kröfur til þess ad menn séu ungir og hraustir og þeir sem eru farnir ad reskjast og eru kannski ekki eins heilsuhraustir og geta ekki unnið sjó.

Þá kom einnig í ljós við athugunina ad nokkuð af þeim sjómönnum sem komnir eru yfir fertugt kvarta um ad þeir séu ekki eins kjarkmiklir og ádur, þeir verði kviðnir og hafi ekki lengur þann kraft sem þarf til ad takast á við þá áreynslu sem fylgir sjómennskunni. Langur vinnutími sem er um þád bil helmingi lengri en venjulegur vinnutími í landi, og áreynslan sem fylgir erfðisvinnu í slæmu veðri, kulda og myrkri verður of mikil.

Þetta ásamt ábyrgdartilfinningunni gagnvart konu og börnum og þörfinni fyrir fjölskyldulif, veldur því ad menn skipta um starf - fara í land. Einungi taka menn tillit til þess ad ekki má biða of lengi með ad skipta um starf, er þeir telja þád nauðsynlegt, því lengur sem þeir biða, því erfðara verða skiptin og aðlögunin ad stórfum í landi. Þá verður erfðara fyrir menn ad fá vinnu í landi við sitt hæfi, sem gefur nægileg laun ef þeir biða of lengi með ad skipta aum starf.

Nokkuð af hinum tiðum manna skiptum á skipum er haegt ad skýra út frá þessum hugleidningum. En fleira kemur til, sumir eru alla tið á eftir stóra vinningum í veiðihappdrættinu, og fara því á milli skipa í von um ad fá sterri hlut, aðrir eira ekki í stöðugri vinnu yfirleitt, og skipta oft um vinnu og taka þá ýmist vinnu til sjós eða lands eftir atvikum. Einungi leiddi þessi könnun í ljós, ad um þád bil 4,5% af sjómönnum sem fiskveiðar stunda, verða fyrir slysum árlega. Nærri 20% af öllum vinnuslysum sem skráð eru hjá Tryggingarstofnun ríkisins á viðmiðunarárinu voru slys á sjómönnum, þrátt fyrir ad þeir væru ekki nema 8% af þeim sem eru starfandi í atvinnulifinu. Nærri 10% af öllum slysum ásjó eru banaslys." (Tilvitnun lýkur.)

Öryggismál eru ekki feimnismál

Þá skal tekjð fram ad könnun þessi er orðin 15 ára gömul, en ad minnu mati gæti hún allt eins verið

viku gömul. Þád er því nauðsynlegt ad minnast á öryggismálin, þegar talað er í hópi sjómanna. Öryggismál snerta alla sjómenn, hvort heldur þeir stunda fiskveiðar eða starfa við annars konar sjómennsku.

Þád er ekki langt síðan öryggismál sjómanna voru mikil feimnismál. Mönnum var strítt og þeir taldir lifhræddir ef þeir vildu kynna sér öryggisútbúnað skipsins. Sem betur fer hefur í þessu efni orðið mikil breyting á undansfórum árum. Menn hafa sem betur fer gert sér grein fyrir ad öryggismál sjómanna eru ekki einkamál

bessa oft háð starfsemi skólans. Fyrir tveimur árum samþykkti Alþingi lög um Slysavarnarskóla sjómanna og með þeim lögum má segja ad tilvera skólans sér tryggð til frambúðar og má vænta þess ad starfsemi skólans eflist verulega með tilkomu laganna. Margir sjómenn hafa hlotið þjálfun í meðferð öryggistækja í Slysavarnarskóla sjómanna og allir þeir smómennum sem ég hef rætt við hafa verið mjög ánægdir með þá kennslu sem þeir hafa fengið í skólanum. Óhætt er ad fullyrða aðstarf skólans hefur gifurlega þydingu fyrir allt öryggi sjómanna. Með lögnum er jafnframt stefnt ad því ad allir sjómenn sem lögskrádir verða á íslenskt skip hafi hlotið grundvallarfræðlu um öryggismál í Slysavarnarskóla sjómanna, ádur en þeir hefja stórf á sjó.

Brynt að fá nýja þyrlu

Sjómannasamtókin, ásamt fleiri aðilum sem starfa ad öryggismálum hafa á undansfórum árum barist fyrir því ad keypt verði ný þyrla til landsins. Nú hefur Alþingi samþykkt þyrlukaupin, en ekki hefur enn verið tekin ákvörðun um hvenær hún kemur til landsins. Verulega brýnt er orðið ad endurnýja þyrluflotann og því má þád ekki dragast, þrátt fyrir bága stöðu ríkissjóðs, ad ný þyrla komi til landsins. Hér er ekki eingöngu um öryggi sjómanna ad ræða, heldur getur þyrla skipt skópum hvort heldur um er ad ræða neyð á landi eða sjó.

Öryggismál sjómanna purfa ad vera og eru í stöðugri skodun hjá öllum þeim aðilum sem um þau mál fjalla. Vinnu ad öryggismálum sjómanna lýkur aldrei. Arangur hefur orðið í þeirri vinnu, en alltaf má þó gera betur.

Góðir áheyrendur. Ég hef hér minnsta á nokkur mállefni er snerta sjómenn. Auðvitað verður ekki öllum málum gerð skil í stuttari ræðu og lengi væri haegt ad halda áfram. Af nögu er ad taka. Ég ætla hins vegar ekki ad breyta áheyrendur med lengra máli. Ég vona ad sjómenn eigi ánægjulegan dag framundan med fjölskyldu og vinum. Ég þakka áheyrnina.

Verðum að ganga betur um auðlindir sjávar

Ávarp Arnar Traustasonar fulltrúa útgerðarmanna

Íslendingar teljast meðal mestu fiskveiðipjóða heims. Þróun í fiskveiðitækni, hafrannsóknunum og markaðssetningu skipar okkur í seti meðal virtustu fiskveiðipjóða. Íslenski fiskveiðiflotinn telst í dag meðal hinna fullkommstu og fengselstu í heimi. En þrátt fyrir þessa frammistöðu þjóðarinnar, þá setur nú mikinn ugg ad mónum, ekki eingöngu hagsmunaaðilum í sjávarútvegi heldur þjóðarinni allri. Tillögur fiskveiðiræðjafanefnar Alþjóða hafrannsóknarráðsins um verulegan samdrátt í úthlutun þorskveiðheimilda á næsta ári og framtíðar skipulag á stjórnun fiskveiða er eitt allra stersta málið sem er á dagskrá þjóðmálanna í dag.

Alvarlegasta áfallið

Framundan er, svo vægt sé til orða tekið, eitthvert alvarlegasta áfall sem íslenskur sjávarútvegur og þjóðarbúskapurinn í heild hefur nokkru sinni stadið frammi fyrir. Þád er ekki eingöngu vegna stórfellds niðurskurðar í úthlutun veiðiheimilda í þorski sem ugg setur ad mónum, heldur einungis og þád hefur gleymst í umræðumini, ad afurðaverð hefur farið lekkandi á öllum helstu mörkuðum okkar Íslendinga ad undansfórum.

Lékki verð á íslensku sjávarfangi um 10% ad jafnadi á þessu árið, þýðir þád tekjuskerðingu er nemur 7,5 milljörðum króna. Ad mati þjóðhagsstofnunar er áætlað ad 40% samdráttur þorskveiða jafngildi 13 til 15 milljarda minni útlutningstekjum. Þannig má ljóst vera, og þád ekki of sagt, ad verði farið ad tillögum Alþjóða hafrannsóknarráðsins, gati fyrirsíðanlegur vandi þjóðfélagsins numið yfir 20 milljörðum króna,

sem hefði í for með sér hrikalegt tekjutap í sjávarútvegi og tengdum greinum jafnhliða óbeinum á

sin, verði hlift eftir því sem mögulegt er, og þar er átt við legst launaða fólkid. Treysta verður ríksstjórninni til ad takast á við þann vanda sem við blasir af kjarki, áraðni og útsjónarsemi. Ríksstjórnin hefur á margan hátt gert rétta hluti og hún er reynslunni ríkari eftir margvislegar sviptingar s.s. vegna niðurskurðar ítryggingakerfinu, heilbrigðiskerfinu og menntakerfinu.

A liðnu hausti skipaði ríksstjórnin nefnd um móton sjávarútvegsstefnu sem taki jafnt til veida, vinnslu og markaðsstarfsemi. Þá hefur þád jafnframt verið starf nefndarinnar, ad fjalla ítarlega um vanda sjávarútvegsins og koma með tillögur til úrbóta. Í nefndinni sitja fórir fulltrúar frá hvorum stjórnarflokkanna. Ég sit í þessari nefnd og get upplýst þád hér ad nefndin hefur starfað mikil, nálgast markmið sitt og ad gott samstarf ríkir milli adila stjórnarflokksanna í nefndinni.

Til ad takast á við þau áföll sem framundan eru, þarf annars vegar kjarkmeiri fiskveiðistjórnun, ásamt frekari hagræðingu í sjávarútvegi og í opinberum rekstri, og hins vegar með því ad leita ad nýjum vaxtarbroddum í atvinnulifinu s.s. í veiðum á vannýttum fiskategundum og aukinni vinnslu sjávarafurða.

Vandinn á heimaslóð

Fyrir Grindavík þýðir skert úthlutun veiðiheimilda samdrátt í atvinnuframboði, einkum hvað vardar veiðar og vinnslu svo og í ýmsum þjónustugreinum er tengjast sjávarútvegi. Þetta leiðir af sér versnandi hag sveitarfélagsins og kemur til með ad bitna illa á velflestum fjölskyldum, því sennilega er hvergi haerra hlutfall vinnandi fólkis á landinu tengt stórfum sjávarútvegs eins og hér í Grindavík.

En við megum ekki láta svart-

"Til að takast á við þau áföll sem framundan eru, þarf annars vegar kjarkmeiri fiskveiðistjórnun, ósam frekar hagræðingu í sjávarútvegi og í opinberum rekstri, og hins vegar með því að leita að nýum vaxtabroddum í atvinnulífinu."

sýni ná tókum á okkur, heldur takast á við þann vanda sem við blasir af kjarki og bjartsýni. Með því að snúa vörn í sókn og með sameiginlegu átaki, þar sem Grindvíkingar standa saman og sýna mátt sinn, getur okkur tekist að byggja upp frekari atvinnumöguleika hér í Grindavík, okkur, svæðinu og komandi kynslóðum til heilla og farseldar.

SKOÐUN OG VIÐGERÐIR GÚMMÍBÁTA. EINNIG SKOÐUN OG VIÐGERÐ BJARGBÚNINGA.

Gummibátajónustan

Eyjaslöð 9 · Órfyrisey · sími 91-14010 · fax 91-624010.

adar.

Á síðstu árum hefur fjöldi íslenskra fiskiskipa orðið að leita nýrra verkefna með veidum á vanntum fiskistofnum, s.s. keilu, lóngu og lúdu. Þessar veiðar hafa forðað mör gum útgerðarfélögum frá miklum rekstrarerfiðleikum og veitt fjölda sjómanna atvinnu. Á sama tíma og fjöldi íslenskra fiskiskipa er verkefnalitill, þykir óskiljanleg sú ákvörðun að leyfa 35 fíreykskum línuveiðiskipum veiðar í íslenskri fiskveiðilögsögu. Á sama tíma stunda Færeyingar undirbod á mörkuðum erlendis í samkeppni við íslenskan fisk. Þetta er gert í skjóli ríkisstyrkja til fíreykskra útgerða, sem á þessu ári jafngilda 2 milljördum ísl. króna. Þá er lítið vitað um stofnstærdir, og þar með veiðipol ádurnefndra tegunda og gæti því verið hætta á ofveiðimeð aukinni sókn.

Sóknin í porsk-stofninn of hörd

Það er ástaða til að spryja sig, hver hafi verið árangurinn af stjórnun fiskveiða hérlandis á undansfornum árum. Eftir útfærslu landhelginnar í 200 millur er við fengum full yfirráð yfir fiskimíðum okkar, hófst fyrst stefnumótun um skynsamlega nýtingu audlindarinnar. Þá fyrst gátum við beitt takmörkunum á heildarafla okkar. Allar götur síðan stjórnvöld byrjuðu að takmarka sókn skipa í porskstofninn hér við land með tilkomu skrapdagakerfisins 1977, leikur ekki vafí á, að sóknin í íslenska þorskstofninn hefur verið of hörd.

Árið 1980 var veiðistofninn talinn vera 1.5 milljónir tonna. Stofninn hefur farið stöðugt minnkandi síðan, og er talinn vera um 850 þúsund tonn í ársbyjun 1992. Leyfður heildarafla þorsks er nú aðeins 265 þúsund lestir sem er minnsti aflu á Íslands-míðum síðan 1947. Að álití fiskifraeðinga bendir ekkert til, að auka megi sókn í stofninn allt til aldamóta, m.a. sókum lélegrar nýliðunur síðari ár.

Þrátt fyrir 15 ára afskipti stjórnvalda af takamarkaðri sókn skipa í þorskstofninn, er nú svo komið, að stofninn er ofveiddur og í algjöru lágmárk. Nýjustu niðurstöður fiskifraeðinga frá í vor, benda til þess að enn verði að draga úr sókn, eigi að viðhalda stofninum og að verulega þurfi að draga úr sókn, eigi að byggja stofninn upp í kjörstærð.

1983 árganginum slátrað sem smáfisk

Ljóst er að það er af manna völdum hvernig komið er. En það er ekki einvörðungu hardri sókn í þorskstofninn um að kenna. Frekar er um að kenna slæmri umgengni um fiskimiðin, stærstu audlindir þjóðarinnar. Og ber þá hæst slæm umgengni við uppeldisstöðvarnar. Það er ekki orðum aukið, að stærsta þorskágangi hin síðari ár, þ.e. árgangurinn frá 1983, var að stórum hluta slátrað í formi smáfisks.

Ef gengið hefði verið um uppeldisstöðvar stofnins af skynsemi þegar hann kom fyrst inn í veiðina, þá priggja ára ungviði, og hann ekki dreppinn í legur tilkostnaður. Á sama tíma hefur vetrarvertið verið gjöful, og velflestir bátar veitt upp úthlutaðar heimildir, þar sem burðarstólpinn í veiðinni var að stærstum hluta leifar þorskágangsins frá 1983.

Med fullri virðingu fyrir lausnarordi á vanda sjávarútvegins, þ.e. "HAGRÆDINGU", hvað er hagræðing, ef ekki einmitt að vernda uppeldisstöðvar ungfiska og leitast þannig við að ala fiskinn upp í að ná kynþroska, gera honum kleift að gefa af sér endurnýjun og drepa hann að lokum í sem æskilegastri sláturstærð? Í ljósi þess að löggjafinn hafi tryggt eignarrétt almennings á audlindinni

og geti sett reglur sem hverju sinni þykja nauðsynlegar um nýtingu veiðiréttarins, verður strax að gera skýlausa krófu til úrbóta í umgengni um audlindir sjávar.

Hvað er til ráða?

Að baki nær tveggja áratuga starfi veiðieftirlitsmannna sjávarútvegsráðuneytisins, liggja fyrir nægilega haldbær gögn, til að kortleggja nákvæmlega helstu uppeldisstöðvar ungfisks við vegar á landgrunninu. Það verður að gerast strax að stjórnvöld átti sig á mikilvægi þess að friða uppeldisstöðvar ungfisks fyrir rányrkju tog-veidarfaera.

Fullvist má telja, að medal hagsmunaaðila í sjávarútvegi, sé fullur skilningur á mikilvægi þess að vernda bæði uppeldis og hrygningarástöðvar viðsvegar á landgrunninu og ætla má að ef hagsmunaaðilar geti á annað bord sest á einhverjar þær stjórnvalds-ágerðir sem óhjkvaemilega hljóta að líta dagsins ljós til uppbyggingar á fiskistofnunum, þá er það einmitt það sem hér að fram an greinir.

Vardandi lokun hrygningarsvæða er það álit ýmissa, að med vaxandi veiðitækni hafi fiskurinn hvergi frið til hrygningar. Brýnt er, að gera sem allra fyrst ráðstafanir til að friða helstu hrygningarsvæðin, en nú þegar hefur ýmislegt verið gert, má þar helst nefna bann við togveiðum innan 3 ja milna við suðurströndina og veidi-bann á öll skip í 12 daga um páská á helstu hrygningarsvæðum nytjastofna okkar.

Að lokum vil ég láta í ljós þá von, að takast megi að finna leiðir til aukins stöðugleika og bættrar afkomu íslensks sjávarútvegs í heild. Adeins með því móti að það takist, getum við búist við að unnt verið að halda uppi þeim lifskjörum ílandinum sem nútímalifnaðarhættir krefjast. Sjávarútvegurinn mun um komandi framtíð verða undirstaða þeirra lifskjara, og sterkt staða hans er því eina leiðin til aukinnar hagseldar þessarar þjóðar.

Vil ég óska öllum sjómönnum og fjólskyldum þeirra til hammingju með daginn.

Svipmyndir frá hátiðarhöldum sjómannan- dagsins í Grindavík 1992

Gengið fylktu liði í skriðgöngu sjómannadagsins.

Lidsmenn björgunarsveitar Varnarlíðsins komu og sýndu björgunarstörf i sams-
tarfi við slysavarnarsveitina Þorbjörn.

Skipverjar á Oddi V. Gislasoni sýna lístir sínar.

Gjögur hf. sigræði í rödrakeppni kvenna. Stýrimáður Baldur Hauksson.

Jóna Kristín Þorvaldsdóttir söknarprestur flytur hug-
vekju.

Rödrasveit HafurBjarnar bar sigur úr bínum af landsveitum. Stýrimáður var
Sveinbjörn Sigurðsson.

Rödrasveit Skarfs GK 666 var frekar þunnskipuð við verðlaunaafhendinguna,
en þeir sigrðu í keppni áhafna. Stýrimáður var Sæmundur Halldórsson.

Áhafnir Odds V. Gislasonar og Ólafs GK 33 fengu viðurkennningar Sjómannan-
dagsráðs fyrir björgun manna úr sjávarháská.

SJÓMENN - ÚTGERÐARMENN

Afgreiðum 35 tonn á tímann

Eigum ávallt nægar birgðir af
SKIPSTJÓRAÍS

Pessum góða frá Ísfélaginu.

Afgreiddur beint um borð, á bílpall eða í aðrar flutningsumbúðir.

Afgreiðslutími 08:00 – 19:00 alla virka daga nema laugardaga.

Eftir lokun vísar símsvari á vakthafandi afgreiðslumann í síma 92-68655

MEIRI ÍS = BETRI FISKUR

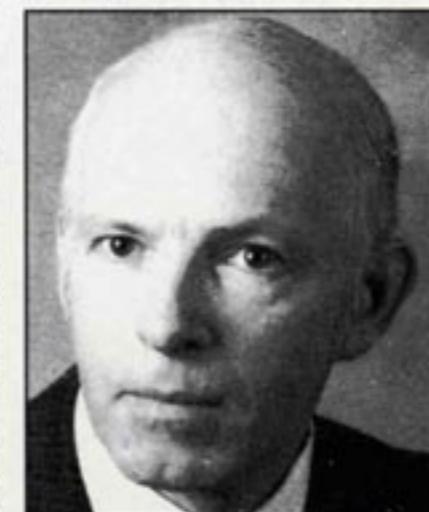

Óskum sjómönum, útgerðarmönum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn. Pökkum fyrir ánægjuleg viðskipti.

Ísfélag Grindavíkur h.f.

Slysið á innsiglingunni til Grindavíkur 2. febr. 1961

*„Kunnu
þeir að
stýra
og styrk
var
þeirra
mund“*

**Guðjón Árman
Eyjólfsson
skólastjóri
Stýrimanna-
skólans tók
saman**

Á fögrum vetrardegi, nánar tiltekið 2. febrúar 1961, var ég kvaddur til þess að fara með Árni E. Valdimarssyni skipstjóra og sjómelingamanni suður í Grindavík og mæla inn ljóshorn vitans á Höpsnesi. Ég var þá starfsmáður Landhelgisgæslunnar, nýkominn frá Danmörku eftir nærri 5 ára dvöl þar ytra við nám og störf, og starfaði á sjómelingadeild Landhelgisgæslunnar. Véður var eins og það getur fugurst og best orðið á þessum tíma árs á Ísland; glampandi sólskin og vetrarsólin skein í heiði. Það var 7-8 stiga frost, snjór og hjarn yfir öllu; logn og landið skartaði sínu segursta með fallegri fjallasýn og Snæfellsjökul handan Flóans. Við Árni höfðum með okkur öll mæliteki, sextanta og stikur og Árni forlát sjónauka, sem hann átti og var vanur að hafa með sér.

Um þrjúleytið komum við til Grindavíkur og ókum sem leið liggur niður til Einarbúðar. Þar sáum við fjölda fólks á sjávarkambinum austan við búðina. Það hafði orðið slys á innsiglingunni inn til Grindavíkur. Þegar við komum upp á kambinn blásti við áhrifamílik sjón. Skammt undan landi maraði lítill trillubátur, hálfur í kafi og aðeins stafninn var uppur; marglitr lóðabelgir voru allt í kringum báttin en sterri bátur, sem ég fékk að vita að héti Ólafur GK 33, var rétt við flakið og voru skipverjarað bjarga manni upp úr sjónum.

I baksýn var svört urð Höpnessins í hvítum brimreyk.

Brimið var ógvnænlega mikil, pykk og mikil alda sem braut á Sundboðanum.

Hvitfysandi ólögin komu hvert af öðru og skullu á ströndinni. Utan við innsiglinguna lágu nokkrir bátar, sem biðu lags til þess að komast í höfn. Þeir hurfu

olduna á milli ólaga og aðeins móstrin sáust í brimúðanum. Grindavíkurbátar höfðu farið í róður í ágætu veðri, en um hádegði hafði brimað skyndilega og mikil. Um miðjan dag var komið foráttubrim. Allir stóðu þarna í þögum spenningi og örvaentingu. Það var þessi ólysanlega þruandi tilfinning sem fylgir sjóslsýnum, þegar enginn fær neitt að gert.

Aðeins einum báti, Ólafi GK 33, hafði tekist að komast inn til hafnar áður en brimaði og leiðin varð ófær. Það átti eftir að koma í ljós, að það var mikil Guðs mildi.

Skipstjóri á Ólafi var þekktur sjósóknari úr Grindavík, Einar Dagbjartsson í Ásgarði. Ég var altekinn af þeirri mynd sem ég sá og þeim atburðum sem orðið höfðu. Báturinn sem fórst var litill fjórgurra tonna trillubátur, súðbyrtur, með svonefndu Breiðfirðingalagi og voru þetta vinselir smábátar í happadrætti DAS á þessum árum.

Eftir að manninum, Bergþóri Guðmundssyni háseta, hafði verið bjargað sneri m/b Ólafur til hafnar. Það var hættuspil að vera þarna lengur en nauðsynlegt var, upp í landssteinum og grynnungum utan við mjóða rennuna sem lá inn í Höpið sem þá var, en liggur nú inn til myndarlegrar hafnar, þar sem fríður floti Grindvíkinga á öruggt laegi. M/B Ólafur lagðist síðan innst við bryggjuna og brimbrjótinn og skipverjar héldu áfram að landa aflanum.

Fólk sem hafði orðið vitni að slýsinu og stadið þarna á sjávarkambinum gekk þögult og harmi lostið í burtu. Það var vant hardri lífsbaráttu á óblíðri strönd. Þarna á Sundinu hafði verið mörg hildin háð og oft orðið mikil sjósls og harmleikir, en einnig mörgum bjargað úr fangi Áegis svo að freagt er. Hinn 14. febrúar 1926 fórst

— Ég trúði þeim ekki, þegar þeir kringdu í míg seínum um daginn og sigráði mér allt hana væri fandinn og væri með lífsmarki. Skínumi óður hafði presturinn komið til míning tilkynnt mér að maðurinn sínus væri taflan af.

Eftir óður á þessa heid komu frá Helga Jónsdóttir að mér, þegar stofnunssins frá Mið, höfðu henni í lífslíðsauðum hennar á Íslandsgerðastöðum í Grindavík í gær. Víll komum jú heim leist frá spákrabelli meðra hennar.

Jónsgerðastöðin, meðal hennar, er mið hús og vinnsluveri vestari i Grindavíkarskópum. Það er gamalt landbúini með óvinnslu. Vell kvíslum dýr og þrekursar, en kona henni frumur og hétta að urtaghorna á hundfleggnum. Vell kvennaður ekkur og spákrum hevert vell meðrum rauðum vell hennu óskum.

— Að jad allt koma í lífslíðum? Í því parir meður óskar að segja. Jú, ykkur er verkinni að koma inn fyrr,

A móti ekkur lagði kókuminn og við funderum að gíður undi eftir í þessu lífslíði. Þóruðu sunnudag í kóngum

Fra Helga Jónsdóttir sitar með Gunnar lítili í fangina lengst til h. Næst henni sitar Meyvant, Jú Jón frar, sitan Jóna og loka Ólaf Sigurbjörk.

Alltaf þegar ég dottaði sá ég öldu taka bátinn

máður síða og nálguburt hanna meir, þegar og alþverðugrín og hæfði á Jónas óskunugs meira, sem var formálusauði með hún á þeim.

Vil algóður hafa gildi frettir að ferða frá Helga af

manni hennar sem vilf yrðum að henna heim leist frá. Hann hefði verið glábar og hross. Þapptur hefði verið fara heim í dag, en lauknesi hefði sagt sér að hanna yfir að leggja í tvær-þáða daga. En

hann sagði mér fara heim á morgun saman.

— Nei, Hann mál ekki koma heim strax. Hér er ekki aðstaða fyrir hann að hæggvirkur. Þeia sagði hanna vera hross. Jú aðvindad hefir

EKKERT sýtt hefur gerst f sameingamálum sjómannana og útvægmannana. Þó hefur félag útvægmannana í Hafnarfirði, Skipstjóra- og skýrimannafélags Kjör, hefði vinnusviðsveun á fiskihálfstæðum þjórmalum, talin tag- og alðverðliskip, að 24 júnus 19. jún., takist ekki fyrir ósóknar hennar.

Frans

Togarasala

I GÆR seldi tagarinn Egill Skallagrímsson í Ósahverfi 112 lesir fyrir 80.000 mark.

Samningarnir

— Íslensk hótellur er gluggarnum, bátorinn hvort í ólöðum og kom ekki upp gríðar, þá vissi eg hevð hafið skóf.

— Var heimilð óskaplega meikill?

— Ja, Eg hef oft að mikill heim, bæði fyrir meðbanan og ytanum, en aldrei annað vissi ósóknar hennar.

Einar Jónsson var annar þeirra sem bjargaðist af Arnartindi. „Vonleysið nádi ekki eina mínútu taki á huga minum.“

Frásögn Morgunblaðsins af sjóslysinu og björguninni árið 1961.

t.d. árskip á Járngerðarstöðavík og drukknudu níu skipverjar, en tveimur var bjargað.

Ég heyrði að annar mannanna, sem var saknað, væri innan við þrítugt og ætti fyrir eiginkonu og fimm börnum að sjá. Þetta gerði slysíð enn meir yfirþyrmendi.

Pótt ég hefði verið alinn upp í Vestmannaeyjum þar sem blæs stundum hressilega og hafði frá æskuheimili mínu horft á mikla brimskafla og grunnbrot þá var ég gagntekinn af því að horfa á brimið og brotin sem komu hvert af öðru frá Sundboðanum; enda hafði ég ekki séð slíkar holskeflur og eru hér við Íslandsstrendur f

bau nærrí 5 ár, sem ég hafði verið samfleytt að heiman. Eg fékk lánan að sjónaukann hjá Árna og stardí út á Sundið. Talsvert austan við rennuna, Höpsnesmegin, sá ég allt í einu hónd hreyfast innan um lóðarbelgi og brak úr bátnum. Ég ætlaði ekki að trúa mínum eigin augum og kallaði á Árna, sem hafði gengið eitthvað frá og rétti honum sjónaukann. Hann tók undir það sem ég sagði að þarna væri maður á sundi innan um lóðarbelgina. Í sömu andrá hlupum við af stað náður á bryggjuna til þess að láta skipverja á Olafí vita, að við hefðum séð manna á sundi utan við Rennuna. Árni Valdimarsson segist aldrei hafa

ekid annan eins sprett á ævinni, því að um líf var að tefta. Þá voru liðnar um 40 mínútur frá því bátnum blekktist á. Þegar við komum náður á bryggjuna uredum við vitni að þvíliku snarrædi og sjómennsku að alla tíd síðan hefur það verið mér minnisstætt.

Tilefni þessara lína er m.a. að minnast björgunarfrelsars þeirra sjómanna, lífs og liðinna, á m/b Olafi frá Grindavík, sem fordum daga gengu svo vasklega fram.

Ég hef satt að segja ekki séð betri handtök á minni ævi en ég sá þarna, en karlmennska, þrek og rósemi Einars Jónssonar, skipverja á Arnartindi, sem var bjargad á sundi var einstök.

Ég er viss um, að þó Einar Dagbjartsson skipstjóri og skipshólm hans á m/b Olafi hefðu áður æft útkall við sömu aðstæður, þá hefði ekki verið unnt að bregðast skjótar við en þeir gerðu um leið og við Árni kólludum til þeirra að maður væri lifandi á Sundinu. Landfestar voru tafarlaust leystar á m/b Olafi, sem hélt hiklaust og fumlaust út Rennuna til hjálpar, þar sem Einari Jónssyni var giftusamlega bjargað um bord.

Einar Jónsson var niður í lúkar á Arnartindi þegar bátorinn fékk á sig ólagið og stakkst á endann.

Í viðtali við Morgunblaðið daginn eftir slysíð, þar sem hann lá á Sjúkrahúsinu í Keflavík, lýsti Einar slysinu þannig: "Ég stóð í lúkarsopinu. Það var óskaplegt brimð. Bátorinn var á réttir leið í Djúpsundinu og allt gekk vel. Svo sá ég hvar ægilegt brot reis fyrir aftan bátskelina. Eg gerði mér þá strax grein fyrir því að þetta brot myndi í það minnsta fylla bátinn, já, jafnvel sökkva honum, svo ægilegt var það. Ég snaraði mér inn fyrir opíð og skelldi lúkarnum aftur. Það var þó alltaf von í því, að bátorinn gæti haldist eitthvað á floti, meðan lúkarinn væri að fyllast í versta falli. Og á næsta augnabliki finn ég að bátorinn er að sökkva. Ég snaraði mér úr stakk og búsum, gríp tvö björgunarbelti og set á mig. Það var nóg loft í lúkarnum hjá mér og ég var hinn rólegasti. Ekki heyrði ég neitt til félaga minna, né gerði mér nokkra grein fyrir því hver hefðu orðið örloðg þeirra. Þegar lúkarinn var ordinn það fullur af sjó, að ég gat audveldlega opnað hlerann fyrir lúkarsopinu, stakk ég mér þar út um, þegar ég fann

ad lag var.

- Mér skaut strax upp. Hvergi sá ég félaga mína. Og taldi ég sýnt hvað orðið hefði um þá. Eg sá engan bát og engar mannaferðir í landi. Fyrst ætlaði ég að reyna að synda út úr rennunni. En báran hreif mig og bar mig burtu. Ég ákvæð þá að reyna að ná landi syndandi. Ég átti enga von á björgun úr landi og synti og synti. Vonleysi náði ekki eina mínútu taki á huga mínum. Ég hugsaði um það eitt að bjarga mér. Og þó. Mér var hugsað heim til konunnar og

Einar Dagbjartsson vann frækilegt björgunarfrelsi við erfðar aðstæður árið 1961.

barnanna - adallega konunnar. Þegar ég var kominn í sjóinn dofnáði ég allur upp, og ég fann aldrei til kulda. Og allt í einu sá ég ljósstöngina í höfninni. Þá datt mér í hug að ég skyldi synda og klifra upp stigann sem er utan á henni. Og ég þrelaðist áfram í áttina að henni. Eg átti eftir svo sem 20 - 30 faðma að stönginni, er ég sá hvar vélbátorinn Olafur kom óslandi að mér. Þeir renndu upp að mér, köstuðu til mína tveimur bjargahringum og ég synti að óðr

um þeirra og greip hann eins föstum tókum og ég mátti.

- Mér varð ofsalega kalt, þegar ég kom upp úr sjónum og þá missti ég meðvitundina og þó aldrei alveg, minnr mig. En mér ætlaði aldrei að hlýna aftur. Ég svaf illa í nöttr. Hugsaði stöðugt um það sem kom fyrir á bátnum, um félaga mína þar.

Bessi frásögn sýnir sérstaka stillingu og fyrirhyggju manns í miklu háská, sem heldur allan tímum ró sinni og hugsar skýrt.

Einar fékk snert af lungnabólgu og lá í nokkra daga á Sjúkrahúsinu í Keflavík en náði sér svo alveg. Einar var 29 ára gamall, þegar þetta gerðist. Hann lauk fiskimannaprófi frá Stýrimannaskólanum árið 1955 og þar lærdi hann að synda. Síðar þessa sömu vertið tók hann við skipstjórn á m/b Stellu. Eftir það varð hann skipstjóri á Flóakletti, Sigurbjörku SU og Hafrenningi og stundaði sjóinn fram til 1973, er hann var rúmlega fimm tugur að aldri.

Ég man að þegar m/b Ólafur kom aftur að bryggju og Einar Jónsson var borinn í land var undravert hvað hann var vel á sig kominn, en þá voru liðnar næri þrír stundarfjöldungar eða 45 mínútur frá því að slysíð varð og frostið eins og áður sagði 7 - 8 stig, en kyrrt og fallegt vedur. Læknir frá Keflavík var að aka niður bryggjuna í Grindavík þegar Einar var borinn í land og var hann strax fluttur á Sjúkrahúsið í Keflavík til aðhlynningar.

Allir fógnuðu þessari giftu. Þessi var þó saknað formannsins, Ingibergs Karlssonar frá Karlskála, sem fórst þarna með skipi sín, en lik hans rak síðar skammt þar frá sem flakið af bátmum rak upp í Höpsnesið. Ingibergur var 43 ára gamall. Hann átti fyrir aldraðri móður að sjá og var stod hennar og stytta.

En það má nærrí geta hver fógnuður varð að heimili Einars Jónssonar hjá eiginkonu og fimm börnum en sóknarpresturinn hafði þá tilkynnt Helgu Jónsdóttur konu hans um hið hórmulega slys og að maður hennar hefði drukknad. Sjálf hafði hún horft á Arnartind koma inn Djúpsundið fyrir um daginn og séð bátinn hverfa í þykka ólduna, en koma ekki upp aftur. Helga andaðist árið 1972. Þau hjónin, Einar og

Giftusamleg björgun skipverjanna af Ársæli Sigurðssyni við Grindavík

Stórkostlegt að hafa fengið að leggja mönnunum lið

– segir Eiríkur Dagbjartsson skipstjóri á Ólafi sem bjargaði mönnunum á elleftu stundu

Grafar. SNÖR viðbrögð Hafsteins Sæmundssonar sjónarvotts og skúfarinsar á Ólafi GK 33 varð til þess að fimm manna áhöfn Ársæli Sigurðssynar HF 80 bjargalist á elleftu stundu þegar hátturinn fóst í innsiglingunni til Grindavíkur eftir hádegið á laugardag. Hafsteins Sæmundsson síði þegar Ársæli Sigurðsson fikk á sig ólag og fór á hlíðina. Hann fór strax síður á höfn og sitt skíperju á Ólafi GK vita og hélða þeir tafarlaust á stæðin. Áháttur varu erfðar vegna neta úr Ársæli sem voru á reki og lagði skíperjónum á Ólafi þati síður í hætta er hann sigldi að mönnum þar sem því þeirra voru í vindlitum gumiðþjórgunarháfi og tveir hengur í baujunum í sjónum. Tókst þeim að ná skíperstöllumannum hverjum á fætur ófrem um bord. Skipstjórið náiði síðastur og voru hann orðin meill jöekulur. Var farið með hann á sjórahús i Reykjavík en aðrir er áhöfninu fengu að fara heim að lokinni skodun í sjórahúsins í Keflavík. „Það má nært geta hevnt við urðum fengir þegar Ólafi kom ókær til bjargar og við teljum að þarna hafi heftist verið annan,“ sagði Eysteini Illugassonum hæsti á Ársæli Sigurðssyni í samtíð við fréttaritara. „Það er stórkostleg tilfinning að hafa fengið tekifarið að leggja mönnum líð og áhöfn minn stóð sig stórkostlega við erfðar aðstæður,“ sagði Eiríkur Dagbjartsson skipstjóri á Ólafi GK eftir að hafa komið skíperstöllumannum í öruggar hender.

Ársæli var að koma með netarvöti og var með netatromnum á dekk. „Við vorum á fyrsta innsigli í innsiglingunni til Grindavíkur. Kom þá ólag fyrir aftan hættan sem lyfti horum upp og færði í kaf. Við náum það koma en af sem til að gera nokkum,“ sagði Eysteini Illugasson hæsti á Ársæli við vísalt við Morgunblaðið.

„Bátturinn lagðist strax á sjónebbishólf og við vorum 3 staklir í sjónebbisins og fórum þegar út um neyharlæggið á hálksborðinum en 2 vora þegar komum á dekk. Bátturinn náði mið ekki um óljum og tók að skíra. Þegar aðstæðunum fór á kaf kom gumiðþjórgunarháttarinn upp og við komum 3 í hana en tveir voru í sjónum og tóldu sér í hægur. Við gátum sínan ekki annan geri en hefði eftir aðstæðu og ég tók aðskil með verði stakk 1 mikilli lífþættu. Við gátum fengið annan breot aðskil það og þegar og þegar við vorum komnið í þjórgunarháttarinn fór kulfund að segja til sín. Það má nært geta hevnt við urðum fengir þær ófærar kom aðskil til.

Dagblad Íslensk

2 Hafnarfjörður Grindavík

Frásagn Morgunblaðsins af björgun skipverjanna af Ársæli Sigurðssyni í fyrravetur.

Helga, voru bædi ættuð nordan frá Siglufjörði. Einar frá Sigrunesi, austan fjárdarins, en Helga frá Sauðanesi, sem er yst við mynni Sigrufjardar að vestan.

hefdu hæglega getað farið í skrifu bátsins.

Hér áttu við hendingar úr ljóði Ólinu Andrésdóttur um Sudurnesjamenn:

„Kunnu þeir að stýra og styrk var þeirra mund.“

Það hefur enda oft sýnt sig, að það eru engir veifiskatar heldur

úrtókusjómennum sem stunda sjóinn frá brimverstöðvum á Suðurnesjum.

Nokkur ár á eftir var ég að huga um að veikja máls að þessu björgunaráfreki.

Atburðurinn var grópaður í huga minn og mér fannst Einar heitinn Dagbjartsson eiga það skilid. Ég var honum alls ókunnur en hafði einu sinni áður séð hann ofan í lúkar á Ófeigi gamla (II), 30 tonna báti frá Vestmannaeyjum, þar sem hann sat á spjalli við

Ársæli Sigurðsson HF 80 var skráður í Hafnarfjörði en var lengi gerður út frá Hösvík.

Eiríkur Dagbjartsson skipstjóri á Ólafi GK 33 sem bjargaði áhöfn Ársæli á giftusamlegan hátt.

venjuleg mörk störstraumsfjöru og eyðilagði íbúdar- og útihús ábúenda að Velli.

Dagbjartur fádir hans byggði þá stórt og myndarlegt hús ofar í porpinu, sem hann nefndi Ásgard og var Einar kenndur við það hús. Um fermingaráldur fór hann að stunda sjóinn með Dagbjarti fóður sínum og 16-17 ára gamall var Einar órinn formáður á uppskipunarbátum, sem fluttu fisk út í flutningaskip, er lágu þá fyrir utan Grindavík, en í land var flutt salt og aðrar vörur. Einar byrjaði skipstjórn á vetrarvertið rúmlega tvitugur að aldri með vélbáttinn Hrónn. Hann var síðan farsell formáður í Grindavík í rösk 40 ár og stundaði sjóinn fram til dánardægurs hinn 21. febrúar 1981. Þann dag kenndi Einar sér meins, er hann var á sjónum. Þegar báturinn kom að landi gekk hann samt frá skipi og til síns heima, en að stundu líðinni var hann láttinn.

Einari er svo lýst af samtíðarmanni hans, Jóhanni á Horni: „Hann bar í eðli sínu, svip sinum og fasi, öll hin sterku og óræðu einkenni þess umhverfis og náttúruafla er hann háði lífsbaráttu sína við. Á sinu starfssviði var hann einn færasti maður sem ég hefi þekkt, glöggur með afbrigðum, traustur og hafandi starfað með honum, minnist ég hans aldrei svo að mér hlýni ekki um hjartarætur.“

Einar Dagbjartsson átti alltaf hluta í útgerð þeirra báta sem hann var með og var góður fiskimaður. Hann var með vélbátana Mai, Markús og síðast Ólaf GK 33, sem hann keypti ásamt Guðmundi bróður sinum og fleirum. Einar var vedurglöggur með afbrigðum, gaettinn og léti sér mjög annt um óryggi skipverja sinna og báts, en jafnframt var hann áræðinn og djarfur.

Á langri formannstíð Einars hækktist honum aldrei að éda missti hann mann af skipi sinu. Eiginkona hans var Laufey Guðjónsdóttir, ættuð úr Vestmannaeyjum. Þau hjón bjuggu að Ásgarði og eignuðust fjögur börn. Margir aðskendur þeirra eru þekktir athafnamenn og sjósóknarar. Laufey Guðjónsdóttir andaðist 26. júlí 1982.

★
Á Kynningardeg Þýrimannaskóla

ans hinn 21. mars 1992 fékk ég þau tilindi að slys hefði orðið á innsiglingunni inn til Grindavíkur, en mannbjörg hefði orðið.

Skipshófnin á Ólafi GK 33 undir skipstjórn Eiríks Dagbjartssonar hafði bjargað fimm manna áhöfn á vélbáttnum Ársæli Sigurðssyni, sem hafði hækkt á og farist. Þegar ég heyrði nöfnin og las síðar frásagn af björgun skipverjanna á Ársæli Sigurðssyni var hliðstæðan svo sterk og lik því sem gerðist 31 ári áður á sama stað að með ólikindum er. Sjólysið á Djúpsund-

Eiríkur Dagbjartsson skipstjóri fylgdi í kjólfar að sín, er hann kom skipverjum á Ársæli Sigurðssyni til bjargar í fyrravetur.

ini hinn 2. febrúar 1961, þegar trillubátturinn Arnartindur fórst, stóð mér ljósifandi fyrir hugskotssjónum. Eiríkur er sonarsonar Einars Dagbjartssonar og hafði með áhöfn sinni á nýjum Ólafi GK 33 bjargað mönnum úr sjávarháská á sama stað og við svipaðar aðstæður og Einar að hans förum daga. Mér kom í hug orðtakid: „Sagan endurtekur sig“. Því var eins og hvíslad að mér, að nú yrði ég að minnast björgunaráreks Einars heitins Dagbjartssonar

og áhafnar hans á m/b Ólafi.

Í frásagn Morgunblaðsins af þessu slysi, þriðjudaginn 24. mars 1992, segir m.a.: „Snör viðbrögð Hafsteins Sæmundssonar sjónarvotts og áhafnarinnar á Ólafi GK 33 varð til þess að fimm manna áhöfn Ársæli Sigurðssonar HF 80 bjargaðist á elleftu stundu, þegar báturinn fórst í innsiglingunni til Grindavíkur eftir hádegið á laugardag. Hafsteinn Sæmundsson síði þegar Ársæli Sigurðsson fikk á sig ólag og fór á hlíðina. Hann fór strax niður á höfn og léti skipverja á Ólafi vita og héldu þeir tafarlaust á stæðin. Áháttur varu erfðar vegna neta úr Ársæli sem voru á reki og lagði skíperjónum á Ólafi þati síður í hætta er hann sigldi að mönnum þar sem því þeirra voru í vindlitum gumiðþjórgunarháfi og tveir hengur í baujunum í sjónum. Tókst þeim að ná skíperstöllumannum hverjum á fætur ófrem um bord. Skipstjórið náiði síðastur og voru hann orðin meill jöekulur. Var farið með hann á sjórahús i Reykjavík en aðrir er áhöfninu fengu að fara heim að lokinni skodun í sjórahúsins í Keflavík. „Það má nært geta hevnt við urðum fengir þegar Ólafi kom ókær til bjargar og við teljum að þarna hafi heftist verið annan,“ sagði Eysteini Illugasson hæsti á Ársæli við vísalt við Morgunblaðið.“

Síðar í þessari frásagn segir: „Eiríkur Dagbjartsson skipstjóri á Ólafi GK 33 var rétt að ljúka löndun ásamt áhöfninni fengu að fara heim að lokinni skodun í sjórahúsins í Keflavík.“

Síðar í þessari frásagn segir: „Eiríkur Dagbjartsson skipstjóri á Ólafi GK 33 var rétt að ljúka löndun ásamt áhöfninni fengu að fara heim að lokinni skodun í sjórahúsins í Keflavík.“

Ekkir skal þetta slys eða björgun skipshafnarinnar á m/b Ársæli Sigurðssyni frekar rakin hér.

Nokkrum síðar átti ég tal við ritstjóra Sjómannadagsblads Grindavíkur, Hinrik Bergsson. Ég minntist að, að mér fyrdist, að frásagn af slysi og björgunaráfreki Einars Dagbjartssonar og skipverjanna á m/b Ólafi árið 1961 ásamt sérstakri tilviliunum hliðstæða atburðarás, 31 ári síðar, ætti heima á síðum bláðsins. Hann tók mig á ordinu og ég lofadi honum grein um þennan atburð. Það losord er nú loks efnt.

Ég undirritaður óska óllum Grindvikingum og þá sérstaklega sjómönnum til hamingju með Sjómannadaginn og sendi þeim hátiðarkveðjur.

Guðjón Ármann Eyjólfsson.

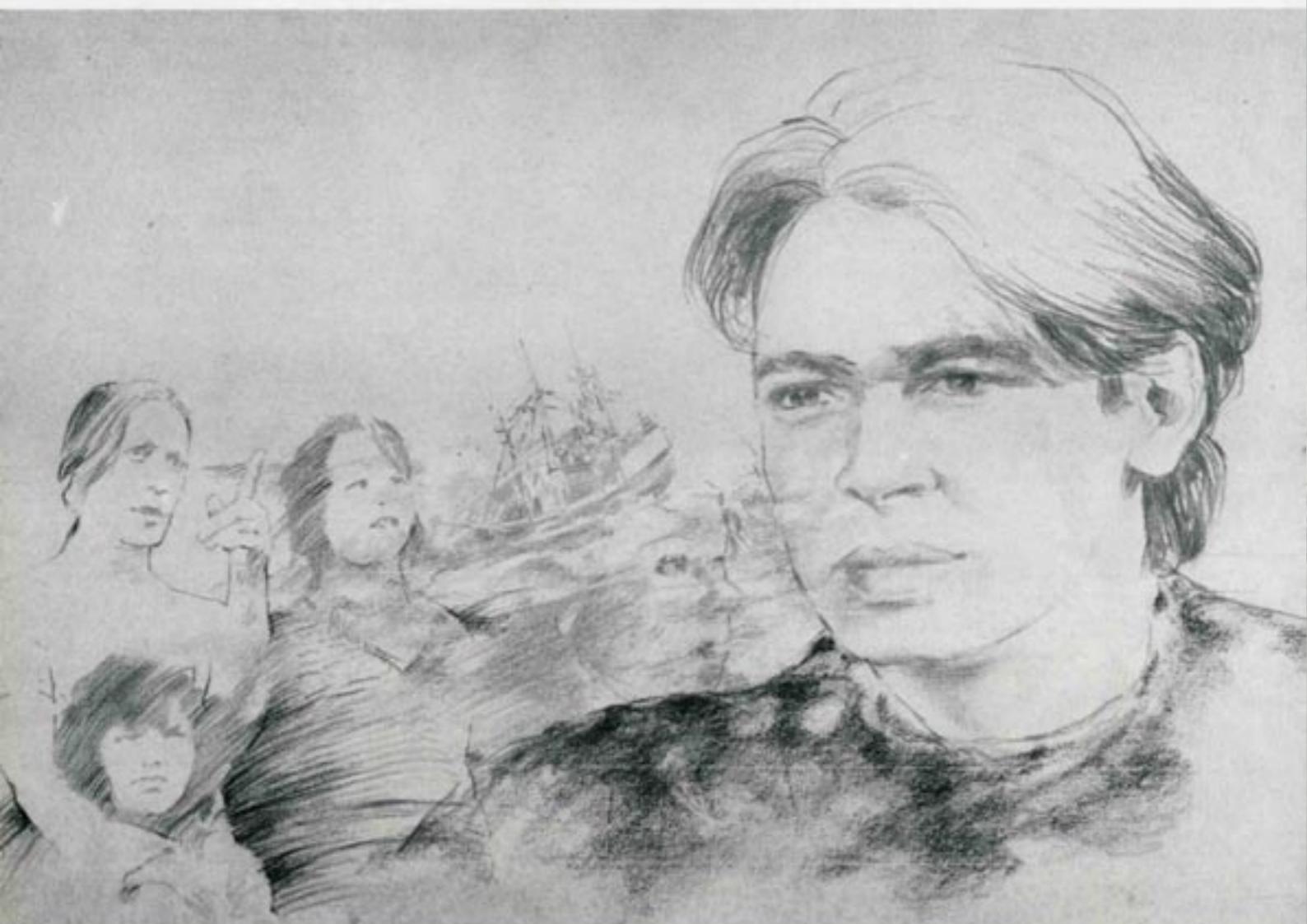
Íslenski Sjómaðurinn.

Þú steigst
upp úr blautum
barnskónum
á sterkelega skipsfjöl,
hugrakkur unglungur.
Lifglaður
Þú sem rérir með
föður, bróður,
frænda eða vini.
Sóttir auðinn
í heljagreipar,
til að auðga
land þitt.

Þú sigldir
út glampandi
hafslötin,
sigldir í móti
skinandi sólinni
sigldir á móti
ólgandi bárunni
braust móti storminum
og ógnandi hriðinnum,
komst heim
bródurlaus,
föðurlaus, vinarlaus.
Þú ert þú sem ert
uppistaða okkar lands.

Það er þín vegna
sem við höfum
menntast
og byggt.
Það varst þú
sem fórnadir,
skólagöngu þinni,
konunni, börnunum,
hvítu húfunni..
Það ert þú
sem ert kraftur okkar
svo stæltur
sterkur, óbugandi.
Þú ert demantur
íslensku þjóðarinnar,
og ég elsku þig.

Nanna Hálfdánardóttir

Sendum sjómönnum og fjölskyldum þeirra hátiðarkveðjur á sjómannadegi

Grindavík

Bakaríið Gerðavöllum

Festi hf. Þórshamar GK-75

Grindin hf.

Sjómannastofan Vör

Verkalyðsfélag Grindavíkur

Bókabúð Grindavíkur

**Olíufélagið Esso
Hörður Arason**

Hælsvík hf. Hafberg GK-375

**Verslunin Málmey
Verslunin Bláfell**

Fiskmarkaður Suðurnesja

Netagerðin Krosshús

Hamrar hf.

Apótek Grindavíkur

Eldhamar hf.

Þróttur hf. Albert GK-31

Lyftaraþjónusta Grindavíkur

Víkurberg GK-1

K. Ragnarsson hf.

Olíusamlag Grindavíkur

Saltkaup hf.

Sigmar Eðvarðsson

**Öxl hf.
Sigrún GK 380**

Selháls hf.

Þorsteinn Gíslason GK 2

Í viðtali, sem Ólafur Rúnar átti við Árna Guðmundsson frá Teigi fyrir allmögum árum, sagði hann m.a. frá heimsókn í franska fiskiskútu á miðunum undan Þórkötlustaðahverfi á þriðja áratugnum. Árni hafði frá mörgu að segja eftir áratuga langa sjómennsku og fer frásögn hans hér á eftir.

Um borð hjá Frönsurum

Þad mun hafa verið nálægt sumarmálum, að við héldum út á Farsæli síðla dags að leggja línu. Linan var venjulega látin liggja yfir nöttina og dregin næsta dag, ef vedur leyfði. Við vorum fjórir á bátnum, sem var opinn vélbátur. Vedur var gott, og er við höfðum lagt, héldum við áleiðis til lands. Engir bátar eða skip voru á miðunum í nánd við okkur utan ein skúta sem var á fíerum og hélt sig nærrí þeim slódum, er við höfðum byrjað að leggja línuma.

Nálgudumst við nú skútuna og sáum að þar var mannskapur uppi. Voru uppi getgátur háseta minna um það hvarrar þjóðar þeir menn kynnu að vera, uns við veittum því athygli að frakkakláedur maður með hatt á höfði byrjaði að veifa og kalla til okkar. Ég hafði á orði að líklega vildi hann okkur eitt-

Farsæll GK 56, sem Árni í Teigi og braður hans gerðu út frá Þórkötlustaðahverfi. Um borð eru talid frá v.: Vilmundur Danielsson frá Garðber, Þorðell Árnason frá Teigi og Guðmundur Guðmundsson bröðir Árna formanns.

hvað þessi og rétt væri að athuga það nánar. Ekki leist mínum mónum meira en svo á það tiltæki, en ég bað þá að býða rólega á meðan ég fari um borð og lögðum við svo að skútunni. Sá frakkakláeddi tók á móti mér þegar ég kom á þiljur, tók undir hond mér og leiddi mig niður í káetu. Þóttist ég vita að þar fieri skipstjóriinn. Býður hann mér að setjast,

hellir í tvö staup. Gerum við veigunum góð skil og af málfari hans og bendingum ræð ég að þeir séu franskir sjómenn. Ekki var frónskukunnáttu minni mikil fyrir að fara en eftir eitt eda tvö staup til viðbótar vorum við þó farnir að skilja hvor annan nóg til þess að ég þóttist vita erindi hans. Var það í því fólgjöld að biðja mig um að koma fyrir sig skeyti til franska konsúlatsins á Íslandi. Sem við sitjum í káetunni, kemur þar niður hávaxinn maður, sem ég áleit vera stýrimann skútunnar. Taka þeir skipstjóri tal saman og fer sá fyrri nefti upp að því loknu. Settist skipstjóri nū við skriftir. Fékk hann mér síðan bréf í hendur og héldum við svo upp á þilfar.

Skúta þessi var frekar lítil en tvímastra. Heldur fannst mér aðbúnaður bágborinn um borð. Ég tók eftir því að hésétarnir voru berhentir við færin. Höfðu þeir aðeins skinnþjóthur í lófunum og voru hendur þeirra bólgnar og kaunum hlaðnar eftir langa útvist. En þeir höfðu aldeilis ekki setið audum hondum á meðan ég var niðri í káetu hjá skipstjóranum. Kom nú í ljós hvert erindi stýrimaður hafði átt niður því þegar ég

var að stíga af skipsfjöl, sá ég að búið var að koma um borð í báttinn okkar tveim pokum af kartöflum ásamt talsverðu af kexi og rauðvini. Mér þótti nú leitt að geta ekki launad þeim þetta með einhverjum hætti og eftir að hafa rætt málid við drengina mína var ákvæðið að gefa þeim sjóvettlingana sem við höfðum medferðis. Voru það fimm pör, sem þeir þádu með þókkum. Ég vildi nú bæta þeim þetta upp enn frekar og vardi það því að samkomulagi með okkur að hittast aftur á svipudum slódum næsta dag. Mírgáfum við síðan skútumenn og héldum til lands. Hafði ég í huga að fera þeim fleiri pör af vettlingum eda einhvern annan ullanfatnað. Færði ég þetta í tal við konu mína þegar heim kom og var það audsótt mál.

Með birtingu morguninn eftir vaknaði ég við það, að farið var að hvessa af austri. Beið ég þá ekki boðanna, en kallaði hásetana mína saman í hvelli. Þegar við komum út á miðin fórum við strax að draga. Vindur fór vaxandi og við höfðum ekki setið audum hondum á meðan ég var niðri í káetu hjá skipstjóranum. Kom nú í ljós hvert erindi stýrimaður hafði átt niður því þegar ég hún í átt til okkar, en sveigði af leið

Pessu lík var skútan franska sem Grindvíku sjómenninirnir á Farsæli heimstóttu á þriðja áratugnum

er nokkrar báts lengdir voru í milli og hélt til hafs. Veifuðu þeir frónsku í kvedjuskyndi enda ekki tiltok að komast um borð vegna vedursins. Skildi þar með með okkur og höfðum við ekki meira af þeim að segja. En skeytinu komum við áleiðis og vonandi hefur það ratað réttu bodleid.

Lýkur hér frásögn Árna Guðmundssonar.

Frónsku skúturnar, er stunduðu veðar á islandsmiðum fram á þessa óld, voru einkum frá bæjunum Paimpol og Dunkerque. Þyngst var sókn þeirra hingað á ofanverðri 19. óld og fram að árum fyrri heimsstyrjaldar. Voru á því tímabili oftast 150-350 skútur árlega á islandsmiðum. Eftir það fór þeim örht fækandi og samkvæmt heimildum er síðast getið franskrar fiskiskútu að veidum hér við land árið 1938.

Ólafur Rúnar Þorvarðarson.

Sendum sjómönum og fjölskyldum þeirra hátiðarkveðjur á sjómannadegi

KEFLAVÍK

Útgerðarfélagið Eldey hf.
Vélbátatrygging Reykjanes
Kaupfélag Suðurnesja
Visir, félög skipstjórnarmanna
Verkalýðs- og sjómannafélag Keflavíkur
Vélstjórafélag Suðurnesja
Útvegsmannafélag Suðurnesja
Höfnin Keflavík/Njarðvík

REYKJAVÍK

Farmanna og fiskim, samb. Íslands
Sjómannasamband Íslands
Vélasalan hf.
Visa Ísland
Arnmundur Backman hrl.
Happdrætti DAS
Alþýðusamband Íslands
Fiskvinnsluskólinn Hafnarfirði
Eimskip „Við greiðum þér leið“
Nes hf.
Ismar hf.
Samskip. Ferskt nafn í flutningum.

GERÐARHREPPUR

Verkalýðs og sjómannaf. Gerðahrepps.

SANDGERÐISHÖFN

Verkalýðs og sjómannaf. Sandgerðis

Hafnargerð í Grindavík

Eftir
Jón Allansson
sagnfræðing

Lendingaraðstæður báta hafa verið mjög varhugaverðar í slænum veðrum við helstu lendingarstaði Grindvíkinga. Þess vegna varð lóngum að takmarka lendingar báta við stærð og þyngd, vegna hins mikla brims og lélegra hafnarskilyrða frá náttúrunnarhendi. Fljótega upp úr aldamótunum 1900 komu gangspil til sögunnar til að draga bátana á land. Spil þessi voru smíðuð úr tré og gengu menn umhverfis þau og snoru þeim þannig, að dráttatauginn vast upp á.

Spil þessi urdu til þess að miklu audveldara varð að setja báta á land. Pannig voru hafnarskilyrðin í Grindavík um aldamórin 1900. Það var ekki fyrr en árið 1917 sem fyrst var farið að ræða um það í alvöru að byggja höfn í Grindavík. Það var með bréfi dagsett 25/1 1917 til stjórnarráðs Íslands, að Einar G. Einarsson kaupmaður í Grindavík fór fram á, að vardskip væri fengið til að gera bráðabirgðarannsókn á innisiglingu og höfn í Grindavík. Stjórnarráðið leitadi umsagnar hjá vitamálastjóra um téda umsókn, og taldi hann því ekkert til

fyrirstöðu, að vardskip væri beðið að skoda téda höfn. Samfara þessu var látin fara fram allýtarleg mæling á Járngerðarstaðavík í júní 1919.

„Mikil bót væri að því er byggður væri litill steypugardur á rifid suðaustur af Akurhúsanefi til skjóls fyrir lendinguna. Slikur gardur, 30 m langur og 1.75 m breiður, er nái 0.5 m uppþyrir stórrstraumsflöð, myndi kosta um 10.000 kr. Gardinn mætti hugsa sér lengdan síðar, svo lega fengist fyrir nokkra stóra báta“.

Einnig var minnst á Hópið í þessu sambandi, en sú framkvæmd var talinn dýrari og óhagkvæmari en að byggja áðurnefndan skjólgard. Árið 1925 eða nánar tiltekið 21. jan. gerði mikil sjávarflöð í Grindavík, sem olli tjóni á húsum við sjóinn og skemmdi allmikið uppsátrið í

annarri vörinni, en eyðilagði hina að mestu. Einar G. Einarsson kaupmaður í Grindavík skrifði sýslumanní Gullbringu- og Kjósásýslu bréf og fór þar fram á að hann fieri þess á leit við stjórnarráð Íslands, að það sendi hingað verkfræðing til að skoda skemmdir þær, sem hér hafa orðið og koma fram með tillögur um, hvað gera þurfi til að fyrirbyggja, að tjón af sjávargangi svipað því, sem hér átti sér stað, komi fyrir í nánustu framtíð“.

Stjórnarráðið fól vitamálastjóra að rannsaka þetta nánar, og koma með tillögur til úrbóta. Í tillögum frá vitamálastjórn, dagsettu 26. febr. 1925, er lagt til að gerðir séu varnargardar til að koma í veg fyrir frekari skemmdir af völdum sjógangs. Í ásetlum er gert ráð fyrir að lengd garðs sé 536 + 82 m og að þeir séu gerðir út steinsteypu. Kostnaður við verkið er áætladur 105.000 kr. og yrði verkið framkvæmt á 3 árum. Lítíð sést núna hvað orðið hefur af framkvæmdum þessum, en sjálfsgagt hafa grjótkambarnir verið hækkaðir að nýju í a.m.k. upprunalega hæð og varirnar hreinsaðar.

Bryggjuframkvæmdir hefjast

Þann 10. mars 1930 skrifar hreppsnefnd Grindavíkurhrepps alþingi alltárlegt bréf, þar sem farið er fram á fjárfamlög til umþóta á lendingarskiþýrdum í Grindavík. Um staðsetningu bryggjunnar stóð í nefndu bréfi:

Járngerðstáðahverfi er í miðri sveit. Þar er kauptúnið og þar er eini stádurinn, sem haegt er að nota bryggjuna til fermingar og affermingar skipa, þannig að sem flestir hefðu hennar not. Má yfirhöfuð segja um þetta mál, að það er bjargrædamál fyrir alla sveitina og höfuðnauðsyn, ef hún á að vera baráttuhæf fyrir tilveru sinni í framtíðinni".

Bréf þetta virðist hafa haft tilætlud áhrif, því á fjárlögum 1931 voru veittar 6.000 kr. til bryggjugerðar sem var 1/3 kostnaðar, en Grindvikingar borguðu 2/3 hluta. Kostnaður við bryggjugerðina varð alls 19.421 kr. A árumum 1931 og 1932 var síðan fyrsta bátabryggjan í Grindavík gerð. Var hún með steypum veggjum, grjótfyllt, og steyptri þekju, hallandi nokkuð í sjó fram. Breidd hennar var 8 m fremst og 20 m eftir og hún náði það langt fram, að endi hennar var ca. 1 m út fyrir stóra staumsfjörubord. Mikil ánaegja var í Grindavík með þessa bryggjugerð, enda mátti nú

segja, að hinn hvimleidi uppburður á fiski væri úr sögunni, því náðu bílarnir fram á bryggjuna og fluttu fiskinn beint úr bátunum.

Fljótt kom samt í ljós, að bryggjan náði of stutt fram, svo bátar gátu ekki komist að henni þegar lágsjávað var. Komu því fjórtala fram raddir um að lengja bryggjuna. Næsta sumar, þ.e. 1933, var bryggjan svo lengd um 40 m miðað við innbrún (nordurbrún) og 30 m við útbrún og náði hún þá út á lægsta stórstraumsfjörubord. Enngremur var steyptur skjólveggur um 40 m langur á klapparrima um 10 m utan við bryggjuna sunnan Suðurvarar. Kostnaðar við framkvæmdirnar þessi tvö sumur, þ.e. 1932 og 1933, var um 41.000 kr.

Stáðarhverfi fær bryggju.

Árið 1933 kom fram ósk frá hreppstjóra Grindavíkurhrepps, Guðsteini Einarssyni, sem þá bjó á Stað, um að láta fara fram mælingar fyrir bátabryggju í Staðarhverfi. Byggð var þó lítil í Staðarhverfi og útvegur lítil, og skyldi bryggja þessi vera forsenda áfamhaldandi útgerðar í hverfinu.

Upphaf framkvæmda við Hópið

Lengi hafði verið uppi sú hug-

mynd í Grindavík að grafa skipgangan skurð gegnum grjót- og malargranda þann, sem lá framan Höpsins. Með því móti gaettu hinir litlu bátar, sem þá voru, komist inni Hópið með t.d. hálfþöllnum sjó. Ættu þeir þá að geta legið þar óhultir milli röðra, svo hin erfða uppsetningu yrði úr sögunni.

Þar sem nú var búið að byggja bátabryggjur í öllum hverfunum og baeta þannig löndunaraðstöðu bátanna að nokkrum, var edlilegt, að næsta skrefið yrði að freista þess að framkvæma þetta. Til þess ad reyna að fá verki þessu hrundið í framkvæmd, skrifði Einar G. Einarsson bréf til vitamálastjóra, dagsett þann 11. október 1938. Þar stóð m.a.:

"Hér með leyfi ég mér að fara þess á leit að þér, háttvirti herra vitamálastjóri, vilduð hlutast til um, að hingað yrði sendur hæfur maður (verkfæðingur) til þess að athuga, hvort tiltækilegt væri að grafa skurð gegnum grjót- og malarrif það, sem lokar Hópinu, svo minni vélbátar getur komist þangað inn og notað fyrir bátalagi".

Svar við bréfi þessu kom frá stjórmarráðinu 24. október 1938 og var þar samþykkt, að rannsóknin fieri fram. Niðurstöður rannsóknarinnar lágu fyrir í janúar 1939. Í þeim var gert ráð fyrir að grafin yrði rás, 10 m breið í botni með fláa á hliðum, og svo langt

hún visir að meiru. Þrátt fyrir þessa framkvæmd, voru bátabryggjurnar notaðar sem ádur við affermingu bátanna.

Bryggjugerð og dýpkun í Hópi

Á næstu 5 árum þ.e. frá 1939 til 1944, höfðu bátarnir legi í Hópinu, en voru afgreiddir við bryggjurnar. Svo sem vænta mátti, vaknaði fljótt áhugi fyrir að fá afgreiðslu bátanna einnig inni í Hópið, enda hefur afgreiðsla oft verið erfið við bryggjurnar, þar sem skjól var af skornum skammti.

Í samræmi við þetta skrifaldi Einar G. Einarsson bréf til vitamála-sjóra dagsett 2/1 1942 og bað hann, að verkfræðingur yrði sendur til að gera athuganir og áætlun vardandi Hópið, svo haegt væri að sækja til alþingis um styrk til þessa-ara bráðnauðsynlegu framkvæmda. Samfara þessu bar Ólafur Thors þáverandi alþingismaður héraðsins fram frumvarp til laga á alþingi 1943 um lendingarbketur í Grindavík, og var þar stuðt við þá áætlun sem gerð var viðvíkjandi þessu 1942.

Frumvarp þetta var samþykkt og framkvæmdir leyfðar með bréfi ráðuneytisins dagsett 8. september 1944. Sama haust var byrjað á bryggjugerð í svokallaðri í Kvíavík, sem er vestast og syðst í Hópinu. Næsta sumar var hún lengd nokkuð og hækkuð og náið hún út á 2 m dýpi um stórstraumsfjöru. Lengd bryggjunnar varð 60 m og breidd 10 m. Kostnaður við þessa bryggju-gerð varð um 120.000 kr., sem reyndust 30.000 kr. fram yfir kostnaðaráætlun. Var hún strax mikil notuð, en reyndist fjórtlega alltof lítil.

Haustið 1944 var gerð ný áætlun um dýpkun rásarinnar svo og dýpkun Hópsins sjálfs. Kostnaður við verk þetta var áætlaður 360.000 kr. Verkið byrjaði svo í júni 1945. Breidd rásar við botn varð um 20 m, en við yfirborð allt að 30 m og

dýpt ca. 2.3 m. Talið er að grafið hafi verið upp samtals 33.000 m og að dýpkunin hafi kostað 545.000 kr. umfram kostnaðaráætlun.

Framkvæmdir pessar breyttu mikil aðr aðstöðu í Grindavík, þar sem bátarnir, sem enn voru litlir, gátu nú yfirleitt farið um rásina, hvernig sem stóð á sjó.

Næsta skrefið í hafnarmálum var að reisa hafnargard á innanverðum grandanum vestan rásar, til skjóls bátum í Hópinu. Samkvæmt áætlun skyldi gardurinn gerður úr grjóti með hæfilegum fláa á báðum hlíðum og ótrúlega margir bátar lágu oft á vetrarvertið inni á hinum tiltölulega litla polli, sem búið var að dýpka. Bryggja þessi var adallega hugsuð sem viðlegubryggja, sem bátar gaðu lagst við að lokinni losun við hafnargard og rýmt þannig fyrir öðrum bátum, sem þurftu að fá afgreiðslu. Verkið hófst svo um vorið 1957 og varð lengd bryggjunnar 80 metrar.

Árið 1958 var hafnargardurinn lengdur upp til lands um 50 m frá þáverandi enda og að Kvíavirkubryggju og varð þannig fyrirstöðugardur fyrir mynni Kvíavíkur. Samfara hafnarframkvæmdum var unnið að dýpkun í rás og Hópi. Árið 1970 er talið að heildar-dýpkun í rennu og Hópi hafi numið um 215.000 m þ.e. 50.000 m í rennu og 165.000 m í Hópi.

um og var hún 9 m á lengd. Bryggja þessi kom fljólega að ágætum notum, því nú gátu allt að 8-9 bátar landað fiski eftir því sem stóð á sjó. En aðsókn af bátum á vetrarvertið varð strax mikil og eftir því sem hafnarskilyrðin frekast leyfdu á hverjum tíma. Kostnaður við londunarbryggju þessa varð um 440.000 kr.

Næsta framkvæmd í Hópinu var gerð 1957. Þá var ráðist í að gera nýja bryggju vestast í Hópinu, sem ganga skyldi til nordurs frá enda Kvíavirkubryggju. Aðsókn bátanna kallaði á aukið bryggjupláss og ótrúlega margir bátar lágu oft á vetrarvertið inni á hinum tiltölulega litla polli, sem búið var að dýpka. Bryggja þessi var adallega hugsuð sem viðlegubryggja, sem bátar gaðu lagst við að lokinni losun við hafnargard og rýmt þannig fyrir öðrum bátum, sem þurftu að fá afgreiðslu. Verkið hófst svo um vorið 1957 og varð lengd bryggjunnar 80 metrar.

Árið 1958 var hafnargardurinn lengdur upp til lands um 50 m frá þáverandi enda og að Kvíavirkubryggju og varð þannig fyrirstöðugardur fyrir mynni Kvíavíkur. Samfara hafnarframkvæmdum var unnið að dýpkun í rás og Hópi. Árið 1970 er talið að heildar-dýpkun í rennu og Hópi hafi numið um 215.000 m þ.e. 50.000 m í rennu og 165.000 m í Hópi.

Tólur um heildarkostnað við dýpkun eru því miður ekki handbærar, en heildarkostnaður við hafnargerðina til 1/1 1960 er talinn hafa numið 6.2. millj. kr. og að bryggjurymið hafi verið 275 metrar samtals.	sprengingu	kr. 1.400.000
	4) Skjölgardur á Rifi.	kr. 700.000
	5) Skjölgardur utan hafnargard	kr. 600.000
	Samtals	kr. 13.000.000

Tíu ára áætlun 1961-1970 um framkvæmdir í Grindavíkurhöfn.

Gerð var 10 ára áætlun um framkvæmdir í Grindavíkurhöfn á áratugnum 1961-1970 eins og fyrir aðrar hafnir í landinu. Var hún gerð veturninn 1960-1961. Þó að ekki hafi verið farið eftir þessari áætlun, er rétt að geta þess hvernig hún og kostnaðið hennar litu út í stuttu máli.

Áætlun	Kostnaður
1) Dýpkun í rennu og Hópi	kr. 2.800.000
2) Bryggja með 185 m viðlegukanti ásamt til heyrandi grjótgörðum	kr. 7.500.000
3) Dýpkun við sömu bryggju með	

víkingum að gera höfnina sem besta, þó svo að kostnaðurinn við það yrði mikill.

Framkvæmdir í Grindavíkurhöfn 1962-1970

Til þess að gera langa sögu stutta verður farið fljótt yfir þær framkvæmdir sem gerðar voru í Grindavíkurhöfn 1962-1970. Á vertiðinni 1962 bar svo til sem

Á vertidinni 1962 bar svo til sem oftar, að mikil sjávarflóð kom í Grindavík ásamt brimi. Flóð þetta var eitt hið mesta, sem komið hafði í langan tíma. Fóru allar bryggjur í kaf og feikn af grjóti og mól barst yfir skjólvegg hafnargardsins. Fór sumt innfyrir gardinn svo dýpi minnkaði en meginhlutinn staðnæmdist á gardinum sjálfum, sem varð ógreiður yfirferðar. Út af þessu vaknaði sem vonlegi var áhugi heimamanna fyrir úrbótum, sem fólst í smíði skjólgarðs utan hafnargards. Höfst verkið um vorið 1962. Steyptur var ca. 100 m langur skjólgarður ca. 100 m utan hafnargards og samsíða honum. Kostnaður við verk þetta nam ca. 800.00 kr.

Árið 1963 var hafist handa við að byggja fyrirstöðugardar við Hópið. Í kjarna gardanna var notað hraungrýti sem tekið var fyrir suðvestan kauptúnið en grjót í kápu gardanna var tekið úr Stapa og nágrenni og var talið að í gardana hafi fari um 43.000 rúmmetrar af grjóti. Lengd gardanna varð ca. 455 m og kostnaður við framkvæmdir ca. 1,3 millj. kr. Næsta sumar var svo gerður skjólgarður á eidið austan rennunar og var lengd hans ca. 420 m. Kostnaður við skjólgardinn varð ca. 3,8 millj. kr.

Eins og áður var skýrt frá, var gert ráð fyrir að gera opna bryggju fram á grjótfláa fyrirstöðugardanna. Í áætlun var gert ráð fyrir að bryggjan yrði úr hardviði. Þegar tilkom, vildi hafnarnefnd ekki fallst á þessa gerð, heldur vildi hún að stálþil yrði eingöngu notað, og var að lokum fallist á það. Vinna við verkið höfst í október 1964 og var gert ráð fyrir að verkinu lyki í janúar 1965, svo not yrði að því næstu vetrarvertið, en mikil vontun var að viðlegurúmi fyrir hinn vaxandi bátaflota. Seinkun varð á verkinu af völdum frosta, en þrátt fyrir það varð hafnarbakkinn nothaefur um miðjan mars 1965.

Haustið 1966 var gerður vegur með fram landi frá hinni nýju uppfyllingu að vesturbryggju Hópsins, lengd hans var um 120 m og breidd 8 m. Skyldi hann tengja eldri hluta hafnarinnar við hinn nýja. Ennfremur var svæðið milli vesturbryggju og lands fyllt upp og þurfti ca. 9000 m að fyllingarefni, sem var hraungrýti, auk

ca. 2000 m í veg.

Árið 1967 til 1968 var haldið áfram að vinna að lengingu stálþilsins, en framkvæmdum við það var haett 1965 vegna fjárskorts. Verkinu lauk ekki að fullu fyrir en 1969 og var viðlegubakkinn þá orðinn 276 metrar. Kostnaður við viðlegubakkann allan var ca. 8,37 millj. kr. og er dýpkun ekki talin með.

Bryggjurými í höfninni var árið 1970 um 560 m samtals. Hér á eftir kemur yfirlit yfir skiptingu þess.

1) Hafnarbakkinn nýi, dýpi 4-4,5 m lengd 276 m.

2) Hafnargardur með þverbryggju, dýpi 3-4 m. Lengd 185 m.

3) Vesturbryggja, dýpi ca. 2 m. Lengd 74 m.

4) Kvíavíkurbryggja, dýpi 0-2 m. Lengd 25 m

Samtals var lengd bryggjurúmis 560 metar árið 1970.

Hafnarframkvæmdir eftir 1979

Eftir 1979 hafa staðið yfir geysimiklar hafnarframkvæmdir. Segja má að þessa framkvæmdir hafi náhámarki á árunum 1973 og 1974, er miklar framkvæmdir urðu í Grindavíkurhöfn vegna nátturúrúhamfaranna í Vestmannaeyjum. Eftir gos voru margir Eyjabátar gerðir út frá Grindavík, meðan ekki var röð frá Eyjum og varð það til þess að ráðist var í miklar framkvæmdir við höfnina. Árið 1973 í byrjun eldgossins í Vestmannaeyjum var byggð viðlegubryggja við Miðgarð. Framkvæmdaáætlun við hafnagerð í Grindavík fyrir árið 1973 var eins og hér segir: Dýpkun hafnar kr. 8 millj. Þekja á austurkjallann kr 5,2 millj., er þá gert ráð fyrir 7 + 250

m steinsteypu og 13 + 250 m malbiki, 75 m stálþilsbakki í austurhöfninni kr. 10 millj. (en honum var frestað fram til ársins 1974). Samtals gerir þetta 23,2 millj. kr. Af þessu greiðir ríkið adeins 40 % af þekjunni og stálþilinu.

Árið 1973 var fyrirhugað að alþingi samþykkti ný hafnarlög sem hefðu orðið til þess að hlutur ríkisins yrði 75% af kostnaði við þessar framkvæmdir, en ekki voru lög þessi samþykkt á þessu ári.

Á árinu 1974 var enn hafist handa við framkvæmdir við höfnina, og var t.d. bryggjan við Eyjabakka byggð það ár. Við kostnað af þessum framkvæmdum árin 1973 og 1974 var fengið lán frá Alþjóðabankanum, sem nam um 60% af heildarkostnaði. Lán þetta varð er framlíðu stundir mikill baggi á Grindavíkurbæ.

Á árunum 1975-1980 var unnið mikil að endurbótum við höfnina.

Föstudaginn 24. október 1980 lagði hafnarnefnd Grindavíkur fram fjögurra ára áætlun varðandi framkvæmdir við höfnina:

1) Dýpkun hafnar og innsiglingar samkvæmt nánari áætlun.

2) Eyjabakki verði endurbygður að undangenginni nákværi athugun á honum. Komið hefur í ljós að timbrid i bakkanum er fuið, löngu áður en eðlilegum endingatíma er okið.

3) Smábátakví i austurhöfn inni.

Nú má segja, að ástæðan í höfninni sé orðin tilltölulega góð og margir telja að nú sé Grindavíkurhöfn orðin ein öruggasta báthöfn á landinu.

HEIMILDASKRÁ

1) Eirikur Alexandersson: „Grindavík. Ágrip af sögu og staðarlysing“.

Sveitarstjórnsmál (1974), bls. 255-275.

2) Bjarni Sæmundsson: Andvari XXII.

(1897).

3) Landnám Ingólfss. Safn til sögu þess I. bindi Ry. 1935.

4) Magnús Konráðsson: Saga Hafnargerðar í Grindavík. Fjöldit 1970.

Grein þessi birtist áður í Timaritinu Ægi árið 1985. Myndirnar sem fylgja greininni eru teknar af Ólafi Rúnari Þorvardarsyni.

ÚTGERD:
ÓLAFUR GK - 33
GEIRFUGL GK - 66
SKARFUR GK - 666
GAUKUR GK - 660
GRINDVÍKINGUR GK - 606
REYNIR GK - 47

FISKANES HF.

**ÞORBJÖRN HF.
STOFNAÐ 1953**

Siðar: Skrifstofa 68090, Verkstjóri 68449
Veðarfæri 68168, Verbúð 68361, Telefax 68449

Framkvæmdastj.:

Eirikur Tómasson

Gunnar Tómasson

Tómas Þorvaldsson

Sigurður Þorleifsson GK-10

Hrafn Sveinbjarnarson GK-255

Gnúpur GK-11

Saltfiskverkun - Þurrkun

Síldarsöltun

Rækjuvinnslu

Frysing á sjó

Stjórnarform.: Skip:

Fiskverkun:

Meðaltal starfsmanna hjá fyrirtækinu eru 125 manns

BIFREIÐA-EIGENDUR

KUHMO

gæðahjólbarðar
frá Kóreu
á góðu verði.

FELGUR:

Hvítar felgur
Króm felgur
Ál felgur

Öll hjólbarða-
þjónusta.

HJÓLBARÐAVERKSTÆÐI GRINDAVÍKUR
SÍMI 68397

Stýrimannaskólinn í Reykjavík

**Innritun fyrir skólaárið 1993 - 1994, er til 10. júní n.k.
Endurmenntunarnámskeið í lok maí og byrjun júní
Upplýsingar í síma 13194 frá kl. 8.00 - 14.00 daglega**

Vigtun á hrygningarfiski við Loftstöðhraunnið.

Eru „Aularnir“ bestir?

Það hefur ekki farið fram hjá neinum að nýliðun í porskstofnum hefur verið með versta móti. Nú eru komin átta ár síðan við höfum fengið góðan árgang og menn velta því óneitanlega fyrir sér hvað valdi. Ýmsar ástæður hafa verið nefndar eins og t.d. samspil umhverfisþáttá á klaktíma og smá stærð hrygningarstofns. Þetta hefur einnig orðið til þess að vekja upp gamlar og nyjar vangaveltur um eiginleika hrygningarstofnsins og er mörgu ósvaram.

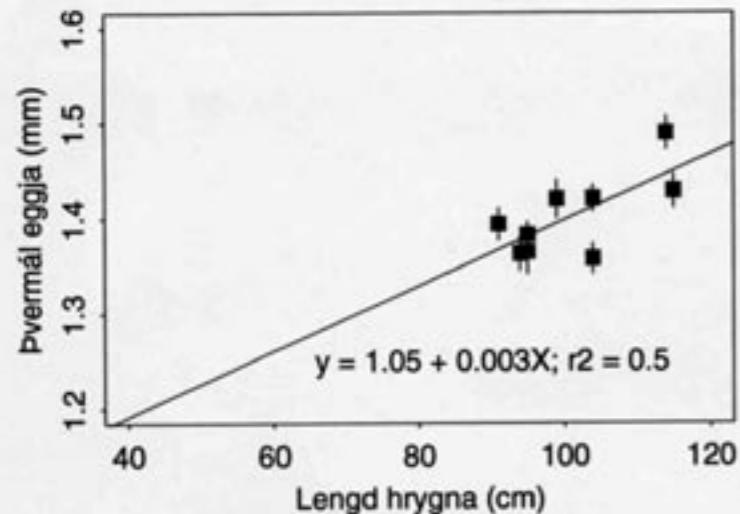
Porskklav og hrygningarrannsóknir

Auknar rannsóknir á hrygningu og klaki þorsksins hófust á Hafrannsóknastofnun vorið 1992. Þessar rannsóknir fóru m.a. af stað að tilstuðlan hagsmunaaðila í sjávarútvegi, Landsambands íslenskraháðfryshtihúsanna og Sólu-

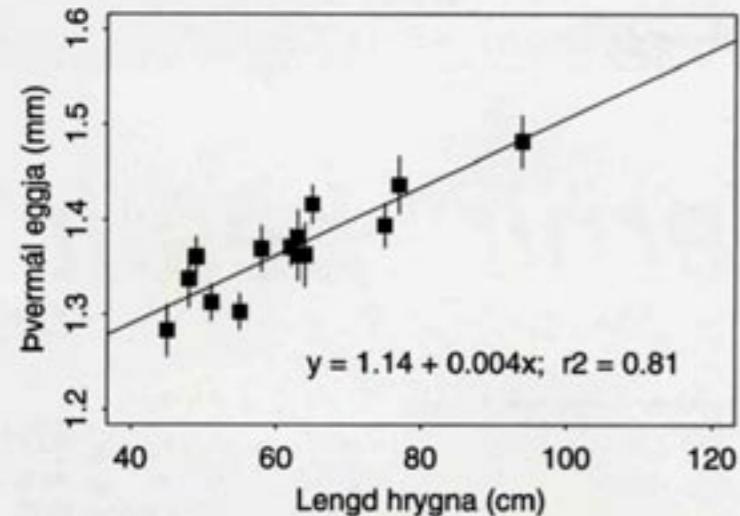
**Guðrún
Marteinsdóttir
fiskifræðingur
skrifar**

sambands íslenskra Fiskframleiðenda. Megin tilgangurinn með þessum rannsóknunum er að fylgjast með hrygningu þorsks á mismunandi stöðum við landið ásamt því að athuga hvernig samsetning hrygningarstofnsins á hverjum tíma getur haft áhrif á nýliðun. Í þessu sambandi er leitast við að greina hvort eldri hlutar stofnsins leggi meira af mörkum til hrygningarárinnar en þeir sem yngri eru og hvort meiri likur sé að að fá góða nýliðun þegar sterkir árgangar eru að ganga í gegnum stofninn og hafa náð t.d. 9-11 ára aldri. Við vitum að stærri og eldri fiskar gefa af sér mun fleiri hrogn en þeir sem yngri eru. Við vitum líka að afföllin eru gifurleg. Sú spurning vaknar hvort stærri og eldri hrygnur framleiði stærri og orkurið hragn sem síðan klekjaast í stærri lirfur sem hafa kannski meiri möguleika að afla sér fædu og komast af við misjafnlega góð umhverfisskilyrði.

Loftstaðahraun

Gunnólfsvík

Þetta línum sýnir stærð eggja frá hrygnum af mismunandi lengd.

Eggin eru frjóvguð um bord.

Eggum hefur verið safnað frá 5 mismunandi stöðum við landið: út af Þjórsárosum, á Selvogsbanka, í Kanticum austur af Vestmannaeyjum, og fyrir austan í Söðvarfjörði og í Gunnólfsvík við Langanes. Hrogntakan hefur farið fram bæði á dragnótabátum og netabátum, Fylki NK 102, Jóhanní Gíslasyni ÁR 52, Haferminum ÁR 115 og Fridriki Sigurðssyni ÁR 17, og nú síðast í vor á RS Árna Fridrikssyni. Hrygnurnar eru kreistar og hrognunum safnað í plastdollar þar sem þau

eru frjóvguð með því að hella yfir þausjó með sviljum í. Eggin eru flutt í land í kælikóssum og framhald tilraunanna fer síðan fram í eldisstöð Hafannsóknastofnunar að Stöð við Grindavík. Eftir kreistingu eru hrygnurnar lengdarmældar, vegnar og aldursgreindar og tekin úr þeim sýni til efnagreiningar þar sem reynt verður að meta ástand þeirra hverju sinni.

Stærri hrygnur framleiða stærri hrogn

Það er ljóst að mikill breytileiki er í stærð þorskeggjanna. Mynd 1. sýnir hvernig stærð eggja breyt-

ist eftir því frá hvernig hrygnum þau koma. Stærri hrygnur virðast framleiða hrogn sem eru bæði stærri og þyngri. Það er þó engan vegin augljóst hvort stærri hrogn eru af meiri gædum en þau sem minni eru. Þær tilraunir sem nú eru í gangi felast m.a. í því að reyna að meta gædi eggja með því að athuga a) efna og orkuinnihald þeirra; b) hversu mikil af þeim lifir af klaktímann og nær að klekjast, og c) stærð og gædi þeirra lirfa sem klekjast úr eggjum af mismunandi stærð.

Stærri porsklirfur úr stærri eggjum.

Stærð þorsklirfa við klak er mjög misjöfn. Þannig virðast þær lirfur sem klekjast úr stærri eggjum vera lengri en þær sem klekjast úr minni eggjum (mynd 2). Þó svo að lirfurnar séu mismunandi að stærð þá er ekki ljóst hversu mikilvægur þessi stærðarmunur er í sambandi við lífsafkomu lifranna í sínu eigin umhverfi. Þær tilraunir sem nú eru í gangi snúast m.a. um fiedunám þessara lirfa þar sem reynt er að meta hvort stærri lirfur byrji að taka til sin faðu fyrr en þær smærri og hvort þær geti gleyst stærri fæduagnir, étud hraðar, vaxi hraðar og þoli svelti í lengri tíma.

Stærð eggja breytist á hrygningartímanum.

Eitt af því sem flækir þessar rannsóknir er sú staðreynad að stærð eggja getur breyst á hrygningartímanum. Við vitum að hver einstök hrygna losar ekki öll hrognin í einu. Losun hrognna á sér stað í áföngum yfir 6-7 vikna tímabil. Eftir því sem líður á hrygninguna minnkast stærð eggjanna. Meðalstærð eggja hjá einum hóp af hrygnum sem hrygndi í eldisstöðinni að Stöð í vor er sýnd á mynd 3. Þessar hrygnur voru allar af svipaðri stærð og byrjuðu að hrygna um miðjan mars en hrygningu var lokið um mánaðarmótin apríl/maí. Á þessum tíma minnkaði stærð eggjanna frá því að vera tæplega 1.5 mm niður í 1.3 mm.

Ef gædi eggjanna breyttust að

sama skapi þá gæti það þýtt að fiskur sem gengur til hrygningar framleiddi afkvæmi með góðar lífslikur á um styttri tíma en ætla maetti út frá heildar hrygningartímanum. Það væri mjög æskilegt að koma upp aðstöðu þar sem hægt væri að fylgjast með hrygningunni á þennan hátt, t.d. hjá einstökum hrygnum af misjöfnum aldri, stærð og ástandi og reyna að meta hversu oft þær losa hrogn, hversu mikil i hvert skipti og hversu lengi þær framleida góð egg og lirfur.

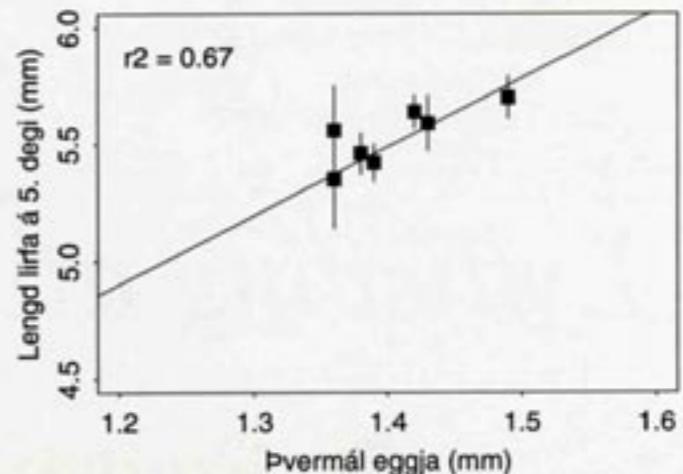
Pá er bara að krossa fingurnar og vona það besta.

Það verður spennandi að fylgjast með afrakstri hrygningartímannar í vor og næsta vor. Síðasti góði árgangurinn frá 1984 er nú örðinn 9 ára, stór og mikill fiskur. Við erum ekki búin að svara spurningunni: „eru aularnir bestir“. En ef þessi fiskur framleidið afkvæmi sem hafa meiri lífslikur en þau sem yngri árgangarnir framleida þá er ekki óhugsandi að líkurnar á að fá góðan árgang séu meiri nú en undanfarin ár. Óneitnalega liði manni betur ef fjöldi þessara fiska væri meiri, en þorskar sem eru 10 ára og eldri eru nú örðir fásedir á miðunum.

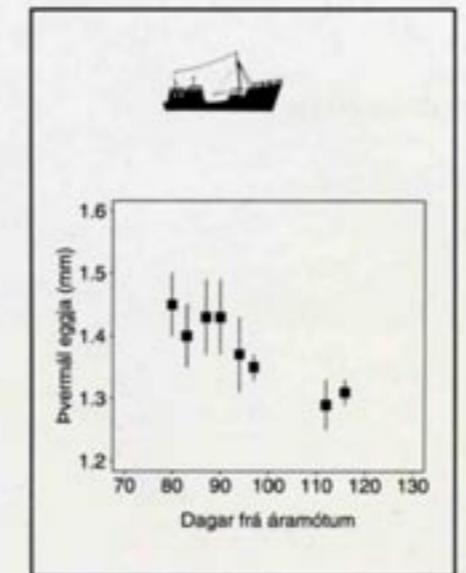

Kreyting hrygningarfisks.

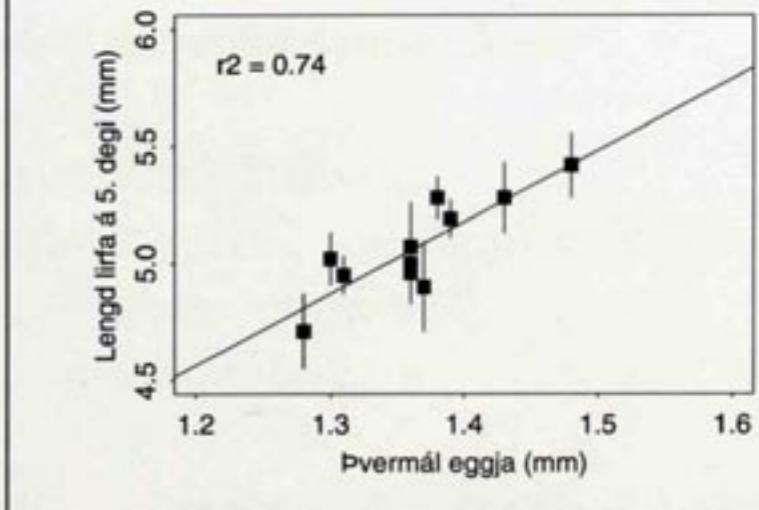
Lofstaðahraun

Gunnólfsvík

Stærð lifra á 5. degi frá klaki.

Breytingar á stærð eggja yfir hrygningartímann.

*Sendum sjómönum
fiskvinnslufólki og
öðrum Grindvíkingum
hamingju og heillaóskir
á sjómannadaginn*

Opið frá 10-12 og 14 - 16
alla virka daga
Sími : 67150 Fax: 67151

SJÓVAFALMENNAR
Vikurbraut 46, Grindavík

Lyftistöng atvinnulífs

**Landsbanki
Íslands**

Útibú Landsbankans á Suðurnesjum

*sendir sjómönum,
fiskvinnslufólki og öðrum Suðurnesjamönum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn.*

Afgreiðslutími: Mánudaga - föstudaga kl. 9:15 - 16:00

Siðlaust kvótabrask

Nú þegar afla heimildir þorsks hafa verið takmarkaðar jafn mikil og raun ber vitni, lendir það óneitanlega mjög mikil á byggðarlagi eins og Grindavík. Tekjur sjómanna og útgerðarmanna hafa dregist mikil saman, sem síðan kemur fram á öllum svíðum efnahagslifsins. Atvinnuleysi er orðið viðvarandi, svo alvarlegt sem það er. Ekki bætið úr skák ad afurðaverð hefur lækkad nokkuð undanfarið, og fiskvinnsla hér er ekki svipur hjá sjón frá því fyrir órfáum árum. Þegar kvótakerfið var sett á fyrir tíu árum, var talid nauðsynlegt ad hafa frjálst fram-sal á veiðheimildum til ad auka hagrædingu, minnka flotann og fækka fiskvinnsluhúsum, en hefur þetta gengið eftir?

Ég held ad öllum sé ljóst ad swo er ekki, en það hefur aftur á móti gerst sem margir óttuðust ad kvóttinn er sifellt ad færast til fiðri, en sterri fyrirtækja, sem geta ekki veitt hann á eigin skipum, en fá síðan útgerðir á hefðbundna vertíðarsvæðinu til ad

**Hugleidung
á sjómannadegi eftir
Sævar
Gunnarsson
formann SVG**

veiða fyrir sig sem leiguliða. Það er altalað ad sum þessara fyrirtækja hafa fengið lán úr opinberum sjóðum, sem notuð hafa verið til kaupa á aflaheimildum sem þau síðan hafa ekki getað veitt á eigin skipum. Sjómannasamtökini hafa alltaf lagst gegn sölu á aflaheimildum, en þegar það var orðin staðreynnd fóru þau fram á ad sjómann fengju hlut úr seldum veiðheimildum. Við nánari athugun á því kom í ljós ad það væri mjög erfitt í framkvæmd.

Þegar hér var komið sögu lögðu sjómannasamtökini áherslu á ad verslun með kvóta væri alfarid mál útgerðarmanna, það er ad sjómann fengju ekki hlut úr seldum veiðheimildum og tækju því ekki þátt í kaupum þeirra heldur. Fyrst í stað var þetta virt, en ekki leið á lóngu þar til farið var ad láta þá taka þátt í kvótakaupum. Ég segi látnir, vegna þess ad i allmör gum tilfellum eru þeir ekki spurdir álits, heldur einungis sagt ad svona verði það.

Sídeleysið hjá sumum er algjört.

Þar á ég við þegar útgerð selur frá sér aflaheimildir, en letur sjómanni taka þátt í kaupum á þeim aftur. Mér er baði ljúft og skilt að geta þess að ég þekki til útgerða sem hafa keypt umtalsvert af kvóta án þess að sjómanni borgi eina einstu krónu í því. En það segir mér jafnframt að það sé hægt að standa í kvótakaupum án þess að sjómanni séu látnir borg

Þetta var um hagrædinguna sem löginn áttu að skapa, en þau áttu líka að byggja upp stofnin, hefur það gerst? Nei, eins og við vitum öll þá hefur sífellt sigið á ógæfuhliðina í því efni, og ýmsu kennt um. Sumir kenna um götum í lögunum svo sem tvöföldun á línuveidum í fjóra mánuði, krókaveiði smábáta og fleiru. Til að móta stefnu í sjávarútvegsmálum var sett á stofn nefnd, svokölluð tvihöfði, hún hefur nú nýlega sent frá sér drög um það hvernig hún telur stjórna eigi veiðum og vinnslu í framtíðinni. Í nefndinni eru hinir mætustu menn hver á sínu svíði, en skipun þessara manna og hvaðan tír atvinnulifinu þeir koma, svo ekki sé minnst á samstarf þeirra við hagsmunadila, gaf strax til kynna hver átti að vera niðurstæða þeirra, ég held að minnsta kosti flestir hafi gert sér grein fyrir því. Nái til dæmis tillaga þeirra um að fiskvinnsluhús megi eiga aflaheimildir fram að ganga, mun það leida til þess að fiskmarkaðir leggist af og hlutaskiptasamningar sjómannana verða endanlega úr sögunni, ég segi endalega vegna þess að kvótabraskið sem nú viðgengst vegur mjög hart að þeim svo ekki sé meira sagt.

Ég vona fyrir hond sjómannana að í haust þegar drög tvihöfða verða tekin upp að nýju þá beri stjórmálamenn gæfu til að fjalla um þau með jákvædu hugarfari og sníða af þeim þann óskapnад sem kvótabraskið er. Ein hugsanleg leið til þess er að setja í lög að allur affli sem landað er á Íslandi sé seldur á fiskmörkuðum og bannað sé að láta sjómanni taka þátt í kaupum á kvóta. Það verður að skapast fríður um þessi mál, því það er jú staðreynð að útgerðamenn geta ekki án sjómanni verið og ófugt.

Ég sendi sjómönnum og fjöldskyldum þeirra bestu hamingjuóskir með daginn.

Sævar Gunnarsson

Hrygning, kvóti og draumar

Kvótamálin og fiskeviðistefnan hafa sjálfsgagt aldrei verið eins mikil í umræðunni meðal sjómannna og útvegsmanna og einmitt nú þessum síðustu og verstu tínum, þegar aflabrogðin hafa verið með lélegasta móti og veiðitakmarkanir meiri en ádur. Til að ræða þessi mál fengu þeir Hinrik Bergsson ritstjóri og Sævar Gunnarsson form. SVG, þrjá kunna skipstjóra úr plássinu í kaffispjall á Sjómannastofunni, þá Jón Ragnarsson á Verði, Gunnar Guðlaugsson á Þorsteini og Ölver Skúlason á Geirfluglinum og að auki var fjórði skipstjórin, Hilmar Helgason í beinu símasambandi við fundinn, en hann var þá staddur á miðunum. En gefum þessum heiðursmónum

strax orðið og heyrum álit Ölvers á nýafstöðnu páskastoppi.

Skipstjóraspjall á Sjómannastofunni og einn á miðunum að auki, um páskastoppið, hrygningar, aflabrogðin, kvótann, síðlaust leigulíðakerfi og berdreyrnna sjómanni

Ölver: Mér finnst að þetta stopp eigi fullan rétt á sér, en hvort það eigi akkúrat að vera um pásku, það er ég ekki viss um. Við eignum að loka svæðabundið á þeim stöðum sem fiskurinn er sannarlega að hrygna, og það á ekki að vera ofverk okkar rannsóknarskipa þó þau séu hvorki mörk né stór, að finna út í sambinu við okkur sjómanni, hvar fiskurinn er að hrygna og að hvaða tíma. Við vitum að fiskurinn er mjög hreyfanlegur og hann byrjar kannski að hrygna á ákveðnum stað en er svo kominn á allt annan svæði skómmu síðar. Ég varð

fyrir vonbrigðum með þetta þáskastopp í vor, einfaldlega vegna þess að ég tel að það hafi alls ekki skilað sér í veidnum eftir pásku. Það var enginn fiskur á slöðinni þegar við byrjuðum aftur. Ég varð því fyrir miklum vonbrigðum.

Þetta stopp á ekki fyrst og fremst að vera netaveiðibann á einhverjum ákveðnum tíma, heldur á að stoppa allar veiðar með öllum veiðarsérum á ákveðnum svæðum, en það eiga þá líka öll veiðarsæri að fá að vera utan við þessi svæði, hvort sem það er net, troll eða lína.

Gunnar: Það er alltaf verið að loka einhverjum hólfum og opna þau síðan aftur, en ég get ekki séð að þetta hafi skilað sér á nokkurn hátt. Það þyrfti að skoda þessi mál eitthvað betur. En það eru ýmsir fleiri mál sem hafa áhrif á hrygningu eins og t.d. níuna þegar það gerði suðvestan og vestan átt þegar fiskurinn átti að fara að hrygna og þá hverfur allur fiskur. Það er spurning hvort vedrít hafi ekki sitt að segja í þessum efnunum.

Máður er að velta þessu fyrir sér. Það var fiskur hér á svæðinu fyrir stoppið en hann hvarf síðan alveg eftir þessa vestanbrælu. Þá er spurningin hvað verður um þennan fisk.

Jón: Ég er meðmæltur netaveiðibanni að vissu leyti ef það kæmi að einhverju gagni, en ég hef ekki séð að það hafi gert það í það minnsta sl. tvö ár. Þetta lokar miklu meira og hefur lengur lokad eins og í vor, þá vil ég heldur hafa algert porskeiðibann.

Fiskurinn var ekki hérra á þessari slóð um þáskana til að hrygna, ég held að hann hafi verið dýpra út á togaraslóðinni, því þar töku þeir alveg óhemjunagn af fiski. Og ýsan gekk ekki heldur hingað upp og hefur ekki gert það enn.

Við komumst ekki út fyrir hrygg í allan heila veturn fyrir togurum og ekki heldur út fyrir hraun og þær slóðir sem við höfum verið að keyra á. Ég held að fiskurinn hafi hrygnt seinna heldur en ráð var fyrir gert.

Það á ekki alltaf að binda þetta við pásku, heldur fylgjast betur með þessum málum og vita sem best hvenær hrygning fer fram.

Hinrik: Nú er það ljóst að undanfarin ár og áratugi höfum við tekin stóran hluta af okkar veiði á hrygningartímanum og það virðist ekki hafa komið beint niður á stofninum. Er hægt að tryggja nílidun með því að vernda Hrygningaráðvarnar?

Jón: Það er svo skrýtið að undanfarnar vertiðar, að undanskildum tveimur síðustu árum, þá hefur máður tekið hellings fisk hér úti í kanti á Reykjanesgrunni. Þetta var alveg óhemju mikil af gotu í þessum fiski, hann kom aldrei hingað upp, og það var hellingsgota í honum langt fram í maí. Einhvers staðar hefur hann

gripið til skyndilokana. Manni dettur helst í hug að menn séu að gera eitthvað bara til að gera eitt-hvað. Þetta er ekki neitt sem er að skilar árangri, nema kannski sildin.

En þessi mál i sambandi við friðun á hrygningartíma, þarf að skoda miklu betur og það að vera hægt að stjórn betur og fylgjast betur með hrognafyllingu. Það er líka nokkuð sértakt að þegar fiskifræðingar tala um að klak misfarist að mestu leyti sem á sér stað dýpra en 35 fáðmar, þá finnst manni afstætt að vera að loka niður á 500 fáðma. Það ætti að vera í lagi að veiða á því djúpi, því þetta er engin hafbeit. Þeir biða ekki þessir tittir, það verður að ná þeim meðan þeir eru til staðar. Það þarf að skoda þessi mál öll betur. Ég er hlynntur því að það sé friðað yfir hrygningartímann en þá þarf að stjórn því betur en ekki að vera að ákveda tímann með mánaðarfyrirvara, það er svo margt sem spilar inni þetta dæmi, eins og t.d. vedráttan.

I dag eru þeir að veiða mjög vel fyrir nordan, fisk sem ekki er búinn að hrygna en ætti að vera búinn að því í öllu edlilegu árferði. Það er mjög gott fiskeri hjá smábátum fyrir mið-nordurlandi og inn á Eyjafjörð, þó að það fái ekki kvíkindi út á 10-12 mílum.

Ólver: Mig langar að taka undir þetta hjá Hilmari, að það þarf að vera markvissari stjórnun á þessari friðun, þannig að hún sé þegar fiskurinn er að hrygna, en ekki þegar menn áætla að hann sé að hrygna. Það er róng ákvörðun hjá Hafrannsóknarstofnun að skipuleggja það fyrirfram hvenær þorskurinn hrygnir. Eins og þú bendir á þá er verið að veiða fisk níuna fyrir mið-nordurlandi, sem er ekki komin með skridin hrogn, og þá kemur hann ekki til með að byrja að hrygna fyrir en í byrjun júní.

Þú sagðir að menn telja að stór hluti af hrygningunni misfarist fyrir nedan 35 fáðma. Hugsanlega er það rétt, ég kann ekki að dæma um það, en spurningin er, hvað að hleypa mikil af fiski upp fyrir 35 fáðma. Þar hófum við ekki alltaf verið sammála ég og þú og margin fleiri. Það er staðreynd að þegar komin eru 70 skip hérna í Grindavíkurdjúpi og hér úti í Skerjadýpi, svo við tókum fyrir

Fjörlagar umræður á Sjómannastofunni. Frá v.: Jón Ragnarsson, Sævar Gunnarsson í símanum með Hilmar á hinum endanum, Gunnar Gunnlaugsson og Ólver Skúlason. Mynd Hinrik Bergsson. Á innfelldu myndinni er Hilmar Helgason um bord í Gníúpi.

okkar heimamið, þá er það staðreynad að það hafa verið teknar göngur af þessum togskipum, og þú hefur tekið þátt í því sjálfur ef ég man rétt, að halda þessum fiski fyrir nedan 150 fáðma. Þið hafið farið upp fyrir göngurnar og tog að þær út.

Hilmar: Ég held að fiskiskipin stjórn ekki ferð göngunnar að öllu leyti, heldur miklu frekar ýmis ytri skilyrði sbr. hvað fiskur hefur gengið djúpt hér með suðurströndinni síðustu árin. Ætli það hafi komið nema ein þorskganga eftir loðnu eftir edlilegum leiðum, eins og var hér á árum áður. Fiskurinn gengur núna mjög djúpt fyrir og við verðum veiði í kantínum austan við Eyjar og austur alla kanta að Oræfagrunni. Á þessu tímabili hefur niður á 300 fáðma dýpi og fengið ýsu. Þetta er eitthvað sem á ekki að vera til og það hljóta að vera einhver ytri skilyrði sem skapa þessar breytu aðstæður. Þetta er ekki hefðbundið munstur á þorskgveidum hér í Skerjadýpi og Grindavíkurdjúpi eins og þú hefur verið síðustu 3-4 árin að fiskurinn sé tekinn og eltur út í Sparisjóð. Hann fer alveg ófuga leið.

Ólver: Þetta er alveg hárrétt hjá þér. Ég held að það hafi verið

árið 1982, og þegar það var mest fiskerið hér og netaveiðin var mikil í aprílmánuði út af Heimsmeistarahrygg, þá var fiskurinn eltur út í Sparisjóð og út á 400 fáðma og jafnvæl var verið að taka bullandi fisk út á Litlabanka. Við sjáum því að þetta hefur ekki endilega bara verið óhefðbundið síðustu árin, heldur hefur þetta skeð ár eftir ár langt aftur í tímum.

Gunnar: Ég er ekki sammál þessu mati fiskifræðinga að klak sé ónýtt fyrir nedan 35 fáðma. I yfir 20 ár hefur verið bullandi veiði í kantínum austan við Eyjar og austur alla kanta að Oræfagrunni. Á þessu tímabili hefur niður á 300 fáðma dýpi og fengið ýsu. Þetta er eitthvað sem á ekki að vera til og það hljóta að vera einhver ytri skilyrði sem skapa þessar breytu aðstæður. Þetta er ekki hefðbundið munstur á þorskgveidum hér í Skerjadýpi og Grindavíkurdjúpi eins og þú hefur verið síðustu 3-4 árin að fiskurinn sé tekinn og eltur út í Sparisjóð. Hann fer alveg ófuga leið.

Hilmar: Jú hann hrygnir þarna, en fiskifræðingar segja að hrygningin misfarist að stórum hluta þegar það á sér stað fyrir

neðan þetta dýpi. Það getur hins vegar verið skýringin á því hvers vegna nýliðunun hefur verið svona léleg síðustu árin, ef hrygningin fer öll meira og minna fram á þessu dýpi.

Ólver: Er þá ekki hægt að afgreiða þessi mál með því móti að við ættum að prófa í eitt eða tvö ár að veiða ekki neitt á adalhrygningartímanum frá því í maí og fram í júní. Ég held að við dreppum þessi 200 þúsund tonn jafnvæl þó að það væri 3-4 mánaða fiskveiðibann.

Kvótinn kominn í hendur örfaðra manna

Hinrik: Þá er kannski ástæða til að smúa sér að óðrum málum eins og kvótanum. Nú er ljóst að stjórn fiskveida verður óbreytt á næsta fiskveidaári og að tillögur tvihöfðanefndarinnar urðu ekki að lögum að sinni. Hvað segja menn um óbreytta fiskveiðistefnu.

Gunnar: Verðum við ekki nauðbeygðir til að taka því eins og það er, þótt maður sé ekki sammála þessari stefnu.

Jón: Ég sagði það í blaðaviðtali fyrir fjölmögum árum við Bæjarbót held ég, að það stefndi í það að þessi kvóti myndi safnast á ör-fára manna hendur, eins og er að koma í ljós í dag. Svo þegar það er komið þannig, þá geta menn haft þetta alveg eins og þeir vilja. Þetta er slæm þróun og ég myndi vilja finna upp eitthvað annað kerfi.

Hilmar: Eins og kvóttinn var upphaflega hugsaður, þá átti þetta að vera hagræðingatæki fyrir vinnsluna, en það hefur algerlega farið úr böndunum. En það er alltaf verið að setja nýjar reglur, boð og bónn og mónum sífellt gert erfíðar fyrir að ná í þessi kvíkindi og það hefur aldrei verið erfíðara heldur en eftir að kvóttinn kom. Eftir að þetta er síðan farið að safnast á fáar hendur, þá eru menn orðnir einsog leigulíðar.

Sævar: Án þess að ég ætli beint að blanda mér í umræðurnar, þá vildi ég samt taka undir það sem Hilmar sagði að í upphafi átti þetta kerfi að boda hagræðingu í sjávarútveginum. Það átti að minnka flotann, það hefur ekki skeð, það átti að byggja upp stofninn, það hefur ekki skeð. Mín skodun er sú að aflamarkið sé ekki alvont, en það er frjálsa leiguframsalið, sem er að eyðileggja kerfið, eins og við hjá sjómannafélögnum höfum ítrekað bent á. Það þarf að bremsa þessa vitleysu af, en hvort sóknarmarks-kerfið sé eitthvað betra, þá yrðu hugsanlega seldir veididagar í staðinn fyrir tonnin.

Gunnar: Það er búið að fækka svo mikil í bátaflotanum, þessum hefðbundnu vertíðarbátum, og við stöndum frammi fyrir því að bráðum vantar alveg þennan veidiðflota, því það er alveg ljóst að við munum ekki geta stjórnad okkar fiskveidum í framtíðinni eingöngu með togveidum.

Hilmar: Sú þróun sem hefur orðið á síðustu 5 árum er alveg stórhættuleg, þegar kannski í

heilu verstöðvunum er 80% af fiskinum tekin með togveidarfærum. Það þarf kannski ekki nema að breytast skilyrðin í sjónum, þá fæst ekki kvíkindi í troll, og menn þurfa að fara með allt til baka aftur.

Leigulíðakerfið

Ólver: Mér finnst kannski að enginn ykkar hafi komið inn á kjarma þessa mál sem sjómannastéttin stendur frammí fyrir, en það er þetta leigulíðakerfi sem er að komast á. Kvótakóngarnir geta skammtað mónum bæði verð og hvað þeir mega veiða. Þetta er stórhættulegt og afar slæmt fyrir sjómannastéttina sem slika. Þegar þetta blessaða kvótakerfi komst á, var árin uppúr 1980 höfd til viðmidunar. Það eru ordin rúm 10 ár síðan og það finnst mér vera algert rugl.

Við þekkjum ýmis afar ljót dæmi um kvótasölu sem ættu að varða við lög

Hilmar: Þetta er mál sem erfitt verður að sporna við þegar það er komið á þennan rekspól. Menn voru hræddir um að þetta gerðist þegar við værum komnir inn í európskt efnahagssamstarf að útlendingar myndu ná í kvótann og láta okkur veiða fyrir ekki neitt. En það er komið á daginn að það eru stórvíðarmennir hér heima sem geta gert þetta.

Jón: Ég get nú ekki í sjálfa sér sagt mikil um þetta, það hefur ekki tilkast hjá minni útgerð að gera svona lagad, en þar fyrir heyrir maður mikil um þetta og mér lýst ekki á þessa þróun eins og hún er. Mér finnst það síðlaust að byrja vertíðina á því að láta menn eru að borga hluta af kvótanum í dag, þó þeir eigi ekki nema hluta af því sem þeir koma með á land. Við þekkjum ýmis afar ljót dæmi sem ættu að varða við lög, eins og t.d. þegar útgerðarmaður sem að hugsanlega 400

porskgildi og letur áhöfnina sína skrifa uppá að aka þátt í kvótkappaum og fer svo og selur þessi 400 porskgildi og letur áhöfnina kaupa allt sem þeir veiða. Þetta er algerlega síðlaust og ætti að varða við lög.

Ég veit ekki hvernig að bregðast við þessu með óðum haetti nema að ná sátt um það að breyta þessu afslamarki. Ég gæti halldið mikil lengri tólu um þessi mál, en mér finnst þetta vera stærsta málid í þessu, að sjómenn skuli vera látnir kaupa fiskinn sem þeir eiga að fara að veiða. Þegar afslamarkið kom, þá hitti ég að mál austur á fjördum, Finnboga forstjóra fyrir Síldarvinnslunni í Neskaupstað og var að ræða við hann um þessar kvótasöluur á sild sem ég var mjög á móti. Hann sagði að mér sem sjómanni kæmi það hreint ekkert við, því útgerðarmaðurinn á skipinu mínu gæti selt einhverjum óðrum útgerðarmanni kvótann, en það væri ekki verið að taka neitt af sjómannastéttinni sem slikt. Þetta var rétt hjá Finnboga, að meðan útgerðarmennir versluðu sin á milli og það kom ekki fram í verðlagningu áviðkomandi afurð, þá kom það sjómannum í sjálfa sér ekki við hvar var að veiða fiskinn. En nú er farið að taka frá sjómannastéttinni og það á heldur grófan hátt.

Gísli, Óli og Boggi á Þorsteini Gíslasyni í smá þásu.

svo er það líka sem við vitum að ef menn eru ekki ánægdir með þetta, þá geta þeir bara farið eitt-hvað annað.

Ykkur dreymi fyrir veiði vedri eda vertið.

Uppá túnum að veidum

Ólver: Þegar við búum við hátt í 10% atvinnuleysi eins og núna og meira á staðbundnum svæðum, þá þora menn ekki mikil að rifa kjaft. Ef þeir eru ekki ánægðir með það sem að gera þá geta þeir bara farið, það biða minnsta kosti 100 - 150 manns til að gera þessa hluti sem að gera. Hvorki ég sem skipstjóri né hásetarnir um bord hafa kjark til að risa upp á móti þessu.

Ég er hvorki að kvarta undan minni útgerð, frekar en Jón Ragnarsson undan sinni, ég þarf ekki að kvarta undan minni útgerð og gerði það ekki, en þessi dæmi sem við höfum fyrir okkur eru svo síðlaus að það er til skammar fyrir þá sem að þeim standa.

Hinrik: Ég sé að Ólver er farinn að ókyrrast því hann ætlar að fara að járna hestinn sinn, er búinn að veiða allan sinn kvóta. Í lokin þá langar mig því til að spryja ykkur um allt aðra hluti en kvóta og hrygningu. Mig langar að spryja ykkur um drauma, hvort

það kemur fyrir að mig dreymir eitthvað sérstakt, en maður hefur kannski ekki valdið til að ráða fram úr því fyrr en eftir á.

Ég get sagt dæmi frá því að þegar ég var á togurunum í gamla daga, þá dreymdi mig að hann kanteraði við bryggju togarinn og það fylltist allt af sjó. Við vorum að keppast við að ausa á-samt fólk sem var þarna á bryggjunnar og hjálpaði til.

Ég sagði skipstjóranum frá þessum draumi og hann sagði þá: "Já nú verður fiskeri", og það stóðst.

Med þessum orðum sláum við botninn í þetta liflega kaffispjall við skipstjóran og þókkum þeim fyrir skemmtilegar og fróðlegar umræður.

Vertíðarspjall

Vertíðin 1993 verður sennilega ekki talin sú skemmtilegasta. Þegar menn fara að rifja upp minningar liðinna ára, enda einkennist hún af stóðugum umhleypingum frá áramótum til loka og góðviðr-isdagar voru afar fáir. Þrátt fyrir þessa leiðindatíð verða aflabréðgð að teljast viðunandi, sérstaklega í mars og skal hér á eftir rakin gangur vertíðar frá áramóum til 15. maí.

5. janúar lönduðu 2 togskip 24 lestum í 3 löndunum, 21 linubátur landaði 769.5 lestum í 103 löndunum og var Kópur með mestan afla 133.5 lestir í 3 löndunum, en hann er á útilegu og er með beitningargvél. Netabátar sem lönduðu í mánuðinum voru 12 og lönduðu þeir 911.6 lestum í 96 löndunum og kom Þorsteinn með mestan afla 205.6 lestir í 14 röðrum. Sildveiði var 3423 lestir og kom Háberg með mest af henni 1424 lestir í 3 löndunum. Loðnuveiði var engin. Í febrúar var afli togskipa 96.5 lestir í 7 löndunum auk þess sem Hópsnes landaði einu sinni 41.9 lestum af frystum afurðum.

Handfærabátar voru komnir óvenjusnemma á krekj í ár og er sennilega slæmu atvinnuástandi um að kenna. Afli þeirra var heldur rýr 1.8 lestir í 9 sjóferðum enda fáir dagar sem smábátar gátu róð. 20 linubátar lönduðu í mánuðinum 616 lestum í 75 löndunum og enn var Kópur með mestan afla, 158.6 lestir í 4 löndunum. Afli loðnubátar var góður og lönduðu 3 bátar samtals 12989 lestum í 20 löndunum og var Háberg með mest 6017.8 lestir í 9 löndunum. Netabáum för fjölgandi þegar leið á mánuðinn og lönduðu 22 netabátar 1477.8 lestum í 227 sjóferðum og fékk Gaukur mestan afla 235.5 lestir í 16 löndunum og var mestur hluti aflans ufsi.

Í mars var verið á sjó flesta daga sem mátti vera á sjó þrátt fyrir rysjóttu tið og voru aflabréðgð þokkaleg sérstaklega í net og loðmuafla var góður. Það voru 3 togskip sem lönduðu í mánuðinum og var afli þeirra 180 lestir í 16 heimalandi auk þess sem þau

Sverrir
Vilbergsson
vigtarmaður
skrifar:

hjá útilegu bátunum. Þessir 22 bátar lönduðu 833.4 lestum í 80 löndunum og var Sighvatur með mestan afla 139.4 lestir í 4 löndunum. Eins og áður sagði var loðmuafla mjög góður í mars og lönduðu 6 bátar 15330 lestum í 33 löndunum og fór nokkur hluti þessa afla í frystingu. Það voru 36 netabátar sem lönduðu afla í mars samtals 4077.6 lestum í 593 löndunum og var Vörður með mestan afla, 308.2 lestir.

Það má segja að aprílmánuðurinn hafi farið fyrir lítið þetta árið þar sem þáskastoppid var frá 6.-21. apríl og sennilega hefur það skot sem handfæramenn vonuðust eftir á þessu vori farið að mestu framhjá í stoppinu því mjög góður afli var fyrstu 3 dagana eftir stoppið og síðan ekki sôguna meir, enda hefur tíðarfari farið mjög versnandi og verið fúlasta vetrarvedráttu síðustu daga apríl, með almennum landlegum og segir það allt sem segja þarf um vedurfarið. Annars var aflinn í mánuðinum sem hér segir Togskip sem lönduðu voru 7 og var afli þeirra 311 lestir af ísfiski sem var landað heima auk þess voru 298 lestir settar í gáma og fl. Gnúpur var með mest þessara skipa 297 lestir í 4 löndunum. Dragnótabátar voru lítið hér í mánuðinum þó var landað hér 31.7 lestum í 7 löndunum og var Sæljan með mestan afla 25.8 lestir í 5 löndunum. Eins og fyrr sagði voru aflabréðgð handfærabáta góð fyrstu dagana eftir stopp og fengu þá sumir ágaetan afla þeir voru 53 bátarnir sem lönduðu 132.5 lestum í 104 löndunum og var Skarpur með mestan afla, 7 lestir í 6 löndunum það voru 18 bátar með línu í apríl og fengu flestir litinn afla, þó fengu sumir stóru bátanna góðan afla, en alls var landað 574.1 lest að þessum 18 bátum í 56 löndunum og var afli Sighvats mestur 156.8 lestir í 3 löndunum loðnuveiðum lauk í apríl og var aðeins landað 1360.5 lestum í 3 löndunum. Netabáum fækkaði talsvert eftir stoppið, því nokkrir þeirra haftu og t.d. skiptu Gaukur og Höfrungur yfir á rækju og

Hafberg á troll í stoppinu þó voru þeir 34 sem lönduðu í mánuðinum alls 1184 lestum í 253 löndunum og var Júlli Dan með mestan afla, 106 lestir í 2 löndunum.

Fyrsti rækjuafinn á árinu kom á land hér í lok mánaðarins þegar Grindvikingur kom með 31.5 lestir af ágaetri rækju af Dorubanka. Mai byrjaði eins og apríl endaði með brælutið og lélegum afla, þó voru stóru bátarnir á sjó flesta daga sem mátti róa. Heldur voru aflabréðgð betri eftir fyrstu viku mai og fengu nokkrir bátar þá allgöðan afla þegar þetta er skrifad eru varla eftir nema 6-8 bátar á netum aðrir eru hættir að farnir að búa sig á aðrar veiðar og t.d. byrja humarveiðar 21. maí og fara allmargir á humar, og eins gott að vera tilbúinn, því oft eru fyrstu dagarnir drýgstir. Afli sem barst á land 1-15. maí var sem hér segir 8 togskip lönduðu heima 146.7 lestum og auk þess var landað í gáma Gnúpur var með mest, um 75 lestir í 2 löndunum. Hópsnes landaði 5 maí 102.6 lestum af frystum afurðum og var verðmæti um 19 milljónir. 9 dragnótabátar lönduðu hér samtals 145 lestum og var Farsell með mestan afla 44.1 lest í 9 löndunum afli handfærabáta var 57.2 lestir í 96 löndunum af 31

bát og var Straumur ÍS með mestan afla 4.6 lestir í 4 löndunum. Afli linubátur hefur Kópur landað mestum afla 516.1 lest í 16 löndunum og af netabáum er Sæborg með mestan afla 653 lestir í 71 löndum. Eins og fyrr sagði eru þessar tölur miðar við slægðan fisk og alla sem landað var hér í Grindavík.

er Sæljan RE með mestan afla 82 lestir í 17 löndunum.

Af linubátum hefur Kópur landað mestum afla 516.1 lest í 16 löndunum og af netabáum er Sæborg með mestan afla 653 lestir í 71 löndum. Eins og fyrr sagði eru þessar tölur miðar við slægðan fisk og alla sem landað var hér í Grindavík.

Prátt fyrir leiðindatíð verða aflabréðgð að teljast viðunandi, sérstaklega í mars

Júlli Dan með mest 137.2 lestir í 2 löndunum. Ef við skóðum hvaða skip hafa lagt upp mestan afla hér í Grindavík á vertíðinni og miðum við slægðan fisk kemur í ljós að af togskipum hefur Gnúpur landað um 687 lestum í 11 löndunum og einng má geta þess að Hópsnes hefur landað 301 lest en það eru frystar afurðir. Af dragnótabáum

Sverrir Vilbergsson.

Staðarkjör

Víkurbraut 60 - 240 Grindavík - Simar: 68065, 68185
Heimasimar: 68484 - 68641 - 68704 - Fax: 68701

*Óskum sjómönum, landverkafólki
og fjölskyldum þeirra til hamingju
með daginn!*

Veitum flotanum toppþjónustu. —
Afgreiðum í skip um öll Suðurnes og á
Stór-Reykjavíkursvæðinu. — Er pöntunar-
listinn okkar ekki örugglega
um borð í þínu skipi?

Molda-Gnúpr ok hans synir Björn ok Gnúpr,
Þorsteinn hrungnir ok Þórður leggjaldi byggðu
Grindavík. Við höldum minningu þeirra á lofti.

*Bæjarstjórn og Hafnarsjóður
sendir sjómönum
fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn*

Jón Pálsson kikir upp um líkarsofið.

Hördur Sigurðsson með stórufsa á flatningsbordinu.

Jónas Þórarinsson radar inn í flatningsvélina.

Kári Hartmannsson stjórnar spilinu af miklu öryggi.

Saltað í körin og allir keppast við.

FJÖLBRAUTASKÓLI SUÐURNESJA

Sunnubraut 36 - 230 Keflavík - Sími 92-13100

VÉLSTJÓRNARNÁM

Á haustönn 1993 verður boðið uppá nám á Vélavarðarbraut og 2. stigs vélstjórnar. Umsóknarfrestur er til 11. júní n.k.

Allar nánari upplýsingar gefur skrifstofa skólans í síma 13100 og 13101

Skólameistari

Fax: 68176
Sími: 68755

Útgerð
Sighvatur GK-57
Hrungnir GK-50
Sæborg GK-457
Máni
Fjölnir GK-157

Forstj: Páll H. Pálsson
Framkvst. Pétur H. Pálsson

Um leið og við sendum sjómönnum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn óskum við eftir áframhaldandi samvinnu um bætta meðferð sjávarafla og baráttu um hærra fiskverð.

VÍSIR HF.
Hafnargötu 16

*Sendum
sjómönum,
fiskvinnslufólki
og öðrum.
Grindvíkingum
hamingju-
og heillaóskir á
sjómannadaginn.*

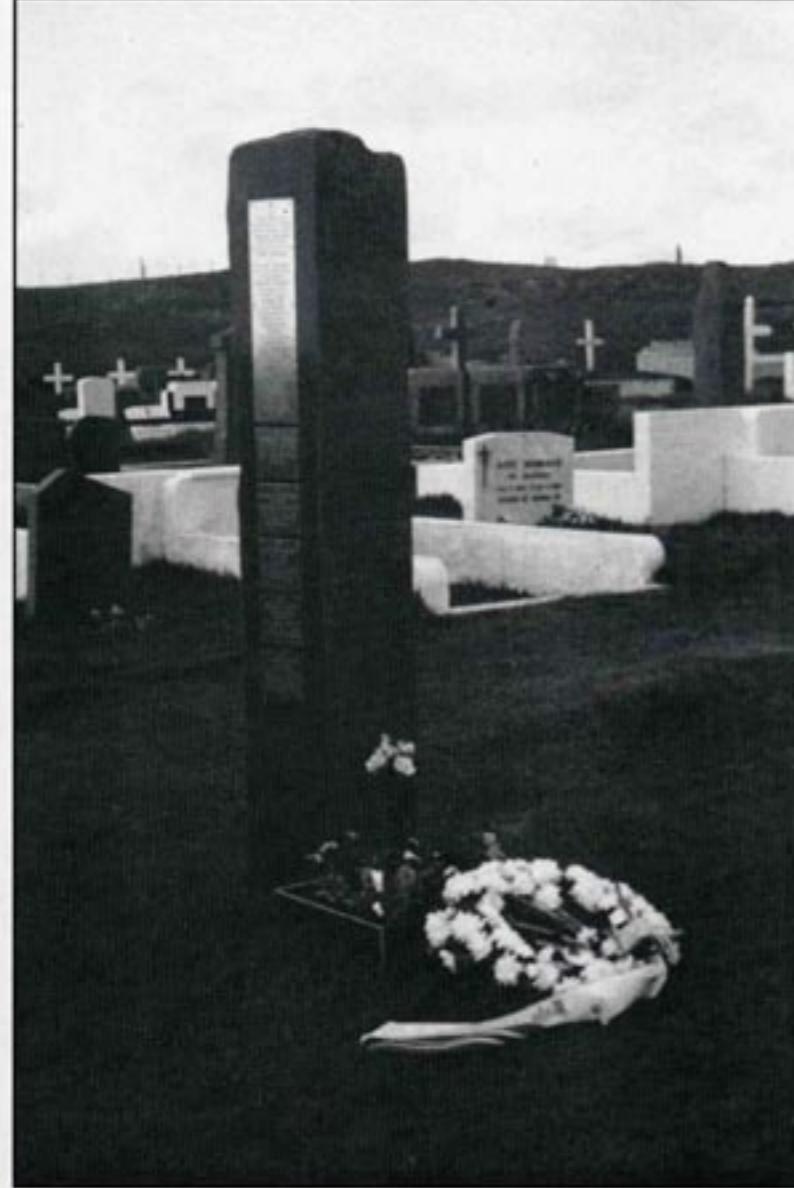
Verkstjóri: sími 68089
Útgerð. sími 68640

Hákon PH-250
Vörður PH-4
Oddgeir PH-222

Forstjóri :
Guðmundur Þorbjörnsson

GJÖGUR HF.
Hafnargötu 18

Sjóslys og drukknanir sjómanna í starfi

1. september 1992 - 30. apríl 1993

6. sept. 1992 Lést Tomas Jusinsen, 59 ára Færeyingur, er Guliklettur fórst við Hlein á Suðurfjörutanga við Hornafjardarós. Verið var að lóðsa two fereyska handferabáta, Gljúfraberg og Gulaklett inn um ósinn, þegar slysið vard. Vonskuvedur var, 10 vindstig og rigning. Gulikettur dróst aftur úr og tók niðri á Hleininni og brimið bardí hann upp í klettana. Björgunarsveitarmenn frá Björgunarfélagi Hornafjardar voru komnir á stáðinn um 20 minútum eftir að neydarkall barst. Þeim tókst að senda línu út í bátinn og skipbrotsmónnum að festa taugina en þeir voru of prekaðir til að festa líflinuna sem björgunarstóll er festur við. Stöðugt gekk yfir bátinn og áttu mennirnir fullt í fangi með að halda sér. Þegar stórt brot reið yfir fóru tveir í sjóinn, Thomas og bróðir hans sem var skipstjóri á bátnum. Honum var síðar bjargað um bord í Sómobáti, en björgunarvestið krækist af Thomasi og hann drukknadí. Tveir adrír skipverjar voru dregnir í land um 10 minútum síðar.

10. sept. 1992 Þrír menn, Svavar Páll Óskarsson, 53 ára, Hvöli í Garði, Þorsteinn Einarsson, 66 ára, Skiphóli í Garði og Ásmundur Steinn Björnsson, 39 ára, Gardabraut 19, Garði, fórust er rækjubáturinn Sveinn Guðmundsson GK-315 sökk um 12 sjómilur suðvestur af Eldey. Fjöldi báta var að veiðum á þessum slóðum, þegar menn áttuðu sig skyndilega á því að báturinn var horfinn, án þess að hjálparbeidni bærist. Reyndu nærstaddir bátar, sem voru í tveggja til þriggja milna fjarlægð að kalla hann upp, en án árangurs, og var þá hafin umfangsmikil leit. Gott skyggni var og ca. 5 vindstig þegar slysið átti sér stað milli kl. 14-15. Báturinn var á landleið þegar hann hvarf mjög snögglega. Engin skýring hefur fundist á slysinu. Adeins hefur fundist lik eins skipverjans (14.09.92), Svavars Páls Óskarssonar. Hann lætur eftir sig eiginkonu og tvö uppkomin børn. Þorsteinn Einarsson lætur eftir sig eiginkonu og uppkomin son, en Ásmundur Steinn Björnsson var ókvæntur og barnslaus.

11. des. 1992 Filippeyskur, 31 árs gamall sjómaður drukknadí er hann tók út af þýska flutningaskipinu Niincop við Vestmannaeyjar. Maðurinn var á leið fram í lest skipsins þegar sjór reið yfir og bar hann útfyrir. Hann var ekki í flotgalla. Engir sjónarvottar voru af slysinu. Vont vedor var, 7-8 vindstig.

17. mars 1993 Þrír sjómenn frá Akranesi drukknudu þegar tvar trillur fórust skammt fyrir utan innsiglinguna á Akranesi, eftir að aftakaveður brast nær fyrirvara laust á, en bátarnir áttu skammt eftir til hafnar þegar þeim hvolfdi eins og hendi væri veifað. Tveir menn voru á sterri bátnum Markúsi AK 42, þeir Nikulás Helgi Kajsson 44 ára og Ólafur Líndal Finnborgason 71 árs. Trillan Ásrún kom í humátt á eftir Markúsi og tókst að ná þeim báðum þar um bord, en þeir voru látnir þegar komið var í land. Hinn báturinn sem fórst var Akurey AK 134. Einn var um bord, Bardí Erling Guðmundsson 47 ára. Bátinn ásamt upplásnum gúmbjörgunarbáti rak á land, en þrátt fyrir viðtæka leit af sjómanninum bar hún engan árangur. Bardí lætur eftir sig eiginkonu og þrjú børn. Nikulás lætur eftir eiginkonu og fjögur børn og Ólafur lætur eftir sig eiginkonu, uppkomna dóttur og uppkominn uppeldisson.

19. sept. 1992 Lést Karl J. Birgisson, 32 ára, Hrauntúni 31, Vestmannaeyjum, þegar hann tók út með vörpu Breka VE, er skipið var að veiðum á Eldeyjarbanka. Umfangsmikil en árangurslaus leit, með þáttóku þyrlu Landhelgisgæslunnar, varðskips og togara, var gerð að manninum á laugardagskvöld og frameftir á sunnudag. Karl var kvæntur og lætur eftir sig tvö børn. Gúmmibát sem kastað var út á eftir honum blés ekki upp. Karl var ekki í flotgalla.

21. okt. 1992 Lést Halldór Sigurjónsson, 25 ára, Sandgerði, er bátur hans fórst við innsiglinguna í Sandgerðishöfn og hann drukknadí. Halldór hélt úr Sandgerðishöfn í róður kl. 09.30 um morguninn á bát sínum Sæfara RE-391, sem er rúmlega 2 tonna opinn fiskibátur. Verður var ágætt en þungur sjór. Þegar báturinn var í Hamarssundi og nálgædist skerið Þorvald, fékk hann á sig tvö brot og sökk við seinna brotið. Menn á bryggjunni í Sandgerðishöfn sáu atvikið. Skipverjar á Freyju GK, héldu þegar á slysstað. Félagar úr Bjsv. Sigurvon fóru einnig á stáðinn á björgunarbát sínum. Halldór nádist um bord í Freyju en var láttinn. Hann var í vinnuflotgalla en hafði einhverra hluta vegna ekki komist í upplásinn björgunarbát Sæfara. Halldór lætur eftir sig eiginkonu og þrjú børn.

27. apríl 1993 Tveir sjómenn, Grétar Lýðsson 22 ára og Grétar Sigurðsson 31 árs, báðir frá Akranesi fórust og þremur var bjargað er netabáturinn Sæberg AK 200 sökk norðvestur af Hraunhólum á Faxaflóa. Slysið varð um kvöld er verið var að draga netin, að sjór komst inn um netalúgurnar og sökk báturinn snögglega. Adeins þrír skipverjir náðu að komast um bord í björgunarbát. Neyðarsendingar heyrdust frá skipverjum um 10 leytíð um kvöldið og var þá fljóttlega hafin leit á svæðinu. Um kl. 02 um nöttina sáu skipverjar á Freyju GK neyðarblys og náðu að bjarga skipverjan, sem voru þá bæði blautir og kaldir. Skipsfélgar þeirra fundust ekki þrátt fyrir itarlega leit. Grétar Lýðsson lætur eftir sig sambýliskonu og þrjú børn en Grétar Sigurðsson var ókvæntur og barnslaus. Hann var bróðir skipstjórans á Sæbergi, Sævars Sigurðssonar.

25. okt. 1992 Lést færeyskur sjómaður, John Bisp, 45 ára skipverji af Guðmundi Kristni. Hann fannst láttinn í sjónum á Fáskrúðsfirði. Fjöldi smábáta og björgunarsveitarmanna höfðu leitað mannsins er hans var saknað en síðast sást til hans kvöldið áður en fannst láttinn. Talið er að hann hafi fallið milli skips og bryggju.

NÝTT ELDNSEYTI SPARAR MILJÓNIR SHELL SD SKIPAOLÍAN

- Ódýrari en gasolia.
- Eldsneytið er hreint.
- Lágt brennisteinsinnihald.
- Hátt orkuinnihald.
- Lægri rekstrarkostnaður.
- Minna slit.
- Hreinni vél.
- Hreinna umhverfi.

Shell SD skipaolian (Shell Marine Spesialdestillat) hefur verið notuð í mörg ár í Noregi á aðal- og ljósavélar um borð í stórum skipum með mjög góðum árangri. Olian er ljós og svolitið feit sem stuðlar að minna slití en við brennslu á gasoliu.

- Shell SD skipaolian er eins og gasolia í brennslu.
- Shell SD skipaolian er hreint eldsneyti, ekki blanda af gas- og svartoliu.
- Shell SD skipaolian blandast gasoliu fullkomlega við öll skilyrði.
- Leiðandi vélarframleiðendur hafa sannreyst gæði Shell SD skipaoliunnar og mæla með notkun hennar á sínar vélar.

Æskilegt er að hita Shell SD skipaoliuna í um 40°C í eldsneytiskerfinu, til að ná hámarks-nýtingu hennar. Búnaður sem þarf til brennslu á SD skipaoliunni borgar sig upp á stuttum tíma.

Nánari upplýsingar hjá
Skeljungi í sima 91-603800.

Skipaþjónusta Skeljungs

